

Årsrapport 2007

SpareBank 1 Livsforsikring AS

Innhold

03	Styrets beretning for 2007
11	Resultatregnskap
12	Balanse
13	Noter til regnskapet
34	Kontantstrømoppstilling
35	Revisjonsberetning, kontrollkomitéens innstilling

SpareBank 1 Livsforsikring AS oppnådde et resultat før skatt på 380 millioner kroner i 2007, mot 240 millioner kroner i 2006. Både rente-, risiko- og administrasjonsresultatet er vesentlig bedret. Resultatet etter skatt ble 617 millioner kroner, mot 403 millioner kroner året før.

Den underliggende driften ga gode resultater i 2007, og selskapets driftsresultat før finansposter og fordeling til kunder ble 120 millioner kroner mot minus 17 millioner kroner i 2006.

SpareBank 1 Livsforsikring AS

Årsberetning for 2007

Selskapets salgsvolumer i personmarkedet viste en sterk økning innenfor risikoforsikringer og spareforsikringer i forhold til forrige år. Innen spareforsikringer førte endringene i skattereglene for individuelle pensjonsavtaler og livrenter til stopp i salget av disse produktene. Endringene førte også til store uttak av sparemidler fra slike forsikringer. Bortfallet av dette salget ble kompensert ved et vellykket salg av selskapets nye spareprodukt, «garantikonto». Nysalget i bedriftsmarkedet ble vesentlig lavere enn til samme tidspunkt i fjor, da salget var drevet av innføringen av obligatorisk tjenestepensjon.

Selskapet fikk en verdijustert kapitalavkastning på omløpsmidler på 6,4 % i 2007, mot 8,3 % i 2006. Den bokførte kapitalavkastningen ble 8,9 % i 2007, mot 8,2 % året før.

Selskapet har gjennom disponering av årets resultat forbedret sin finansielle stilling. Tilleggsavsetningene er styrket med ytterligere 160 millioner kroner og det er avsatt 250 millioner kroner for å dekke oppreserveringsbehovet for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser knyttet til høyere levealder. Kursreguleringsfondet er imidlertid svekket med 356 millioner kroner i løpet av året. Kapitaldekningen var 12,5 % pr. 31.12.2007, og solvensmarginkapitalen utgjorde 244 % av solvensmarginkravet. Bufferkapitalen utgjorde 9,3 % av forsikringsmessige avsetninger ved utgangen av 2007, mot 12,5 % i 2006.

UTVIKLINGEN I 2007

SpareBank 1 Livsforsikring AS tilbyr innskuddstjenestepensjon, ytelsesbasert tjenestepensjon og gruppelivsforsikring til arbeidsgivere og deres ansatte, samt gruppelivsforsikring til forbund og fagforeninger. Salget av ytelsesbasert tjenestepensjon ble 374 % høyere i 2007 enn i 2006. Mye av salgsovergangen skyldes omleggingen av pensjonsordningen til fagbevegelsen i forbindelse med endringen av skattereglene for kollektive livrenter. Salget av tjenestepensjon har lenge vist en markert dreining fra det garanterte produktet over til innskuddstjenestepensjon. Salget av innskuddstjenestepensjon ble imidlertid 68 % lavere i 2007 enn i 2006, da salget var drevet av innføringen av obligatorisk tjenestepensjon.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har i løpet av 2007 opprettholdt en sterk stilling i markedet for individuelle kapital- og pensjonsforsikringer. Det ble solgt for 1.069 millioner kroner av selskapets nye spareprodukt «garantikonto». Etter endringene i skattereglene utgjorde uttakene fra pensjonsavtaler og livrenter 1.581 millioner kroner. Av dette var 965 millioner kroner knyttet til forsikringer med investeringsvalg. Salget av risikoforsikringer til privatmarkedet fortsetter å øke. Det ble 9 % høyere enn i 2006.

Som følge av at Sparebanken Vest etablerte eget livsforsikringselskap, opphørte denne banken som distributør

for SpareBank 1 Livsforsikring AS. Selskapet etablerte som følge av dette i samarbeid med SpareBank 1 Skadeforsikring AS et eget regionkontor i Bergen og forbereder etablering av et salgskontor i Førde.

HOVEDTALL FRA REGNSKAPET

– Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital var 23.998 millioner kroner pr. 31.12.2007. Førrige år var forvaltningskapitalen 22.041 millioner kroner. Dette tilsvarer en økning på 8,9 %.

– Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive flytting ble 4.450 millioner kroner i 2007 mot 3.052 millioner kroner i 2006. Dette tilsvarte en økning på 45,8 %.

Innenfor tradisjonell forsikring ble premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer redusert med 47,8 % i løpet av 2007, mens individuelle kapitalforsikringer økte med 265,8 % og ulykkesforsikringer økte med 13,9 %. Innenfor forsikring med investeringsvalg (unit linked) ble premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer og individuelle kapitalforsikringer redusert med henholdsvis 57,1 % og 1,0 % i løpet av året. Premieinntektene fra gruppelivsforsikringer økte med 16,1 %. Innenfor kollektiv ytelsespensjon og innskuddstjenestepensjon gikk premieinntektene opp med henholdsvis 39,2 % og 163,5 % fra 2006 til 2007.

– Fordeling av premieinntekter inklusive flytting var:

Beløp i millioner kroner	2007	2006
Tradisjonell forsikring:		
Individuelle pensjonsforsikringer	253	486
Individuelle kapitalforsikringer	1.466	401
Ulykkesforsikringer	157	138
Gruppelivsforsikringer	546	470
Kollektive pensjonsforsikringer	701	504
Forsikring med investeringsvalg:		
Individuelle pensjonsforsikringer	64	150
Individuelle kapitalforsikringer	673	679
Innskuddstjenestepensjon	590	224
Sum brutto forfalte premieinntekter	4.450	3.052
Overførte premiereserver	448	320
Avgitt gjenforsikringspremie	-71	-82
Premieinntekter for egen regning	4.827	3.290

– Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Livsforsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjer, fond, rentebærende papirer og eiendom, og bruker i begrenset grad andre finansielle instrumenter.

Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet. Det legges stor vekt på å oppnå høy avkastning på lang sikt uten at dette medfører uakseptabel risiko for resultatvikt på kortere sikt.

Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler (eksklusiv eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg) på aktivklasser var pr. 31.12:

%	2007	2006
Obligasjoner, omløp	30,1	22,8
Obligasjoner, holdt til forfall	24,3	28,0
Eiendom	21,4	21,9
Aksjer og andeler, omløp	19,6	21,4
Andre finansielle eiendeler	4,6	5,9
Sum finansielle eiendeler	100,0	100,0

Selskapets relative aksjeeksponering ble noe redusert mot slutten av 2007. Porteføljen av omløpsaksjer og aksjederivater utgjorde ved årets slutt 3.331 millioner kroner, tilsvarende 19,6 % av de samlede finansielle eiendelene. Andelen av obligasjoner som skal holdes til forfall ble redusert i 2007 og utgjorde ved årsslutt 24,3 % av finansielle eiendeler. Eiendom sto ved utgangen av året for 21,4 % av de samlede finansielle eiendelene, 0,5 prosentpoeng mindre enn ved utgangen av førrige år.

– Inntekter fra finansielle eiendeler

Fjoråret representerte fjerde år på rad med meget solid vekst i verdensøkonomien. For flere av industrilandene var imidlertid veksten avtakende gjennom året. Dette gjelder spesielt USA, som rammes av et fallende boligmarked. Kina var viktigste bidragsyter til oppgangen globalt i fjor. Også for India og Russland har den økonomiske fremgangen vært solid. Disse tre landene bidro til halvparten av den globale veksten i fjor på rundt 5 %. Sannsynligheten for en amerikansk resesjon i løpet av året har økt gradvis den siste tiden. En nedgang i amerikansk økonomi vil også ramme den globale økonomien. Meget høye vekstrater i fremvoksende økonomier vil imidlertid dempe noe av skadeomfanget av en eventuell amerikansk nedgang, og samlet sett kan den globale veksten i 2008 bli tilfredsstillende selv med en svekkelse i USA.

Renten på ti-års norsk statsobligasjon har i løpet av 2007 steget fra 4,36 % til 4,69 %. Kredittmarkedene har siden annet halvår 2007 vært preget av betydelig usikkerhet. Det har vært en sterk økning i kredittpåslaget på renter, og likviditeten i markedet er betydelig redusert. Uroen i kreditt-

markedene har utspring i det amerikanske boligmarkedet og såkalte subprime-lån, det vil si lån med svak sikkerhet. Det må legges til grunn at uroen i kredittmarkedene vil vare ved en god stund.

Aksjemarkedene har vært kjennetegnet av store svingninger det siste året. Fasit for Oslo Børs for året under ett ble likevel god, med en oppgang på 11 %. Internasjonale markeder hadde oppgang på 5 % i fjor. Høye oljepriser har vært en viktig drivkraft for norske aksjer. Oljeprisen noteres til nesten 100 dollar fatet ved inngangen til 2008. Politisk usikkerhet i en rekke oljeproduserende land og en generell strammere markedssituasjon har bidratt til løftet i olje-prisen.

Selskapets verdijusterte kapitalavkastning på omløpsmidler ble 6,4 % i 2007, mot 8,3 % i 2006. Inkludert verdiendring på obligasjoner som skal holdes til forfall, ble avkastningen 5,7 % i 2007, mot 6,8 % i 2006. Selskapets kursreguleringsfond ble redusert med 356 millioner kroner gjennom 2007, slik at det ved utgangen av året utgjorde 401 millioner kroner. Den bokførte kapitalavkastningen ble 8,9 % i 2007, mot 8,2 % i 2006.

Avkastningen fra omløpsaksjer var 5,8 % i 2007, mens porteføljen av rentebærende omløpspapirer viste en avkastning på 3,9 %. Avkastningen fra porteføljene var noe svakere enn referanseindeksene sine.

Avkastningen på eiendomsporteføljen ble 12,8 % i 2007. Netto oppskrivninger i eiendomsporteføljen utgjorde 204 millioner kroner, tilsvarende 1,3 prosentpoeng av bokført avkastning. Eiendomsporteføljen kjennetegnes av meget høy utleiegrad og langsiktige kontrakter. Porteføljen er geografisk konsentrert til sentrale deler av Oslo.

– SpareBank 1 Livsforsikring AS har oppnådd følgende kapitalavkastning de siste fem år:

Nøkkel tall i %	2007	2006	2005	2004	2003
Verdijustert, totalt	5,7	6,8	8,5	7,5	10,6
Verdijustert, omløp	6,4	8,3	9,2	7,4	8,5
Bokført	8,9	8,2	6,9	6,9	6,0

Gjennomsnittlig årlig verdijustert avkastning (omløp) for femårsperioden 2003–2007 er på 8,0 %.

Selskapets gjennomsnittlige årlige garanterte rente er på 3,28 %. Alle nye kontrakter tilbys med 2,75 % garantert

rente for individuelle forsikringer og 2,70 % for kollektiv ytelsespensjon.

– Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

Finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 5.060 millioner kroner pr. 31.12.2007, sammenlignet med 5.318 millioner kroner på samme tidspunkt året før. Midlene fordelte seg med 64,9 % i aksjefond, 18,3 % i obligasjonsfond, 5,6 % i pengemarkedsfond og 11,2 % i bankinnskudd. Andelen i aksjefond ble redusert med 5,7 prosentpoeng i løpet av året.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedrifts-markedet hadde fondsporteføljen «100 % aksjer» en avkastning ved utgangen av 2007 på minus 6,0 %, som er 4,5 prosentpoeng under porteføljens referanseindeks.

– Forsikringsmessige avsetninger

De samlede forsikringsmessige avsetningene var 15.229 millioner kroner ved utgangen av 2007, mot 13.581 millioner kroner ved utgangen av 2006. Dette tilsvarer en økning på 12,1 %. Selskapet hadde dessuten 5.060 millioner kroner i avsetninger knyttet til forsikringer med investeringsvalg ved året slutt. Tilsvarende beløp utgjorde 5.318 millioner kroner året før. Dette tilsvarer en nedgang på 4,8 %.

Selskapet har tilleggsavsetninger ved utgangen av 2007 på 549 millioner kroner, tilsvarende 126 % av selskapets årlige garanterte rente.

Erstatningsavsetningene både for meldte (RBNS) og ikke meldte (IBNR) forsikringstilfeller er styrket med til sammen 298 millioner kroner.

Nytt grunnlag for levealderjustering, K2005, vil bli innført pr. 01.01.2008. Økt reservekrav som følge av det nye grunnlaget vil bli avsatt til premiereserven i 2008. Selskapet har avsatt 250 millioner kroner til sikkerhetsfondet pr. 31.12.2007 for å kunne anvende dette til oppfyllelse av det nye avsetningskravet i 2008. Denne avsetningen ansees å være tilstrekkelig til å dekke det økte kravet. Kredittilsynet har samtykket til at sikkerhetsfondets øvre grense for regnskapsåret 2007 kan utvides til å dekke denne avsetningen.

De ordinære sikkerhetsfondsavsetningene utgjør 42,5 millioner kroner ved utgangen av 2007, tilsvarende 120 % av kravet til slike avsetninger. Avsetningen er økt med 0,5 millioner kroner i 2007.

– Erstatninger

Brutto utbetalte erstatninger inklusive gjenkjøp ble 3.513 millioner kroner i 2007 mot 2.124 millioner kroner i 2006. Dette tilsvarte en økning på 65,4 %. Etter endringene i skattereglene utgjorde uttakene fra pensjonsavtaler og livrenter 1.581 millioner kroner. Av dette var 965 millioner kroner knyttet til forsikringer med investeringsvalg. Fraflytting, det vil si overføring av kundenes reserver til andre selskaper, økte med 53 millioner kroner fra 225 millioner kroner i 2006 til 278 millioner kroner i 2007. Slik flytting registreres regnskapsmessig som erstatninger. Erstatninger for egen regning ble 4.041 millioner kroner i 2007. Dette representerte en økning på 1.537 millioner kroner i forhold til 2006.

– Driftskostnader

De forsikringsrelaterte driftskostnadene utgjorde 651 millioner kroner i 2007, mot 609 millioner kroner i 2006. Kostnadene til salgs- og portefølje provisjon ble 225 millioner kroner, en økning med 33 millioner kroner i forhold til 2006. Estimataavviket knyttet til selskapets pensjonsforpliktelser ble kostnadsført over resultatet i 2006. Dette medførte en kostnadsbelastning på 50 millioner kroner i forhold til tidligere prinsipp. Økningen i driftskostnader eksklusive provisjoner og virkningen av estimataavviket i 2006 ble 59 millioner kroner, tilsvarende en økning på 10 %. Dette skyldes i første rekke økt aktivitet i selskapet, blant annet gjennom økt salgsaktivitet og satsningen på obligatorisk tjenestepensjon, samt kostnader forbundet med IT-systemer. Personalkostnadene har økt som følge av økt bemanning.

Selskapet er godt i gang med et utviklingsprosjekt for å erstatte flere av de eksisterende forsikringssystemene med et nytt fagsystem. Implementering av systemet og konvertering av tilsvarende systemer i dag er planlagt å være ferdig i løpet av 2009.

RESULTATANALYSE

Selskapets resultat før finansposter ble 120 millioner kroner, mot minus 17 millioner kroner i 2006.

Netto risikoresultat gikk opp med 73 millioner kroner til 187 millioner kroner, fra 114 millioner kroner. Bedringen i risikoresultatet oppsto innenfor gruppelivsforsikringer og individuelle rente- og kapitalforsikringer, mens risikoresultatene innenfor ulykkesforsikring og kollektiv pensjonsforsikring var tilnærmet uendret fra året før.

Netto administrasjonsresultat ble minus 67 millioner kroner i 2007, mot minus 131 millioner kroner i 2006. Bedringen i administrasjonsresultatet skyldes hovedsakelig at estimataavviket knyttet til selskapets pensjonsforpliktelser ble kostnadsført i 2006. Dette medførte en ekstra kostnadsbelastning på 50 millioner kroner i forhold til tidligere prinsipp i 2006.

Tekniske avsetninger har sammenheng med reassuranseprogrammene og sikkerhetsavsetninger. I 2007 dekker avsetningene også ekstra avsetning til sikkerhetsfondet med 250 millioner kroner på grunn av innføring av nytt dødelighetsgrunnlag i 2008.

Resultatanalyse:

Beløp i millioner kroner	2007	2006
Netto risikoresultat	187	114
Netto administrasjonsresultat	-67	-131
Resultat før finans	120	-17
Netto finansresultat	969	737
Tekniske avsetninger	-338	-54
Driftsresultat	751	666
Årets tilleggsavsetning	-160	-205
Resultat til fordeling	591	461

Netto risikoresultat pr. bransje:

Beløp i millioner kroner	2007	2006
Individuelle kapitalforsikringer	107	66
Ulykke	30	31
Individuelle pensjonsforsikringer	40	30
Gruppelivsforsikringer	47	23
Kollektive pensjonsforsikringer	-37	-36
Netto risikoresultat	187	114

Netto administrasjonsresultat pr. bransje:

Beløp i millioner kroner	2007	2006
Individuelle kapitalforsikringer	-7	-25
Ulykke	12	18
Individuelle pensjonsforsikringer	33	-8
Gruppelivsforsikringer	-4	-30
Kollektive pensjonsforsikringer	-101	-86
Netto administrasjonsresultat	-67	-131

RISIKOFORHOLD OG SOLIDITET

– Risikoforhold

Selskapet har risiko knyttet til sin forsikringsmessige virksomhet, investeringsrisiko knyttet til sine aktivaplasseringer, samt operasjonell risiko.

Når det gjelder den forsikringsmessige risiko, følger selskapet tariffen som er meldt myndighetene. En stor del av selskapets forsikringsportefølje består av rene risikoforsikringer.

Disse forsikringene har positivt risikoresultat. Selskapets forsikringsrisiko vurderes å være under kontroll.

Styret har vedtatt en investeringspolicy og investeringsstrategi der risikostyringen står sentralt, og hvor både kursrisiko, renterisiko og valutarisiko vurderes. Den tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Investeringspolicyen er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over tid for både kunder og eier, hensyntatt en akseptabel risiko i forhold til forsikringsforpliktelsene. Plasseringer i eiendom og i obligasjoner som holdes til forfall skal bidra til en sikker og jevn avkastning som er minst på linje med garantert rente. Investeringspolicyen ivaretar også lovpålagte krav til ansvarlig kapital og kapitalforvaltning.

Den løpende operative forvaltningen av finanskapitalen skjer dels gjennom egen investeringsavdeling og dels gjennom et mandat til ABN Amro Kapitalforvaltning AS. Dette mandatet gjelder forvaltning av aksje- og renteporteføljene.

Operasjonelle risikoforhold følges opp gjennom prosedyrene for intern kontroll av virksomheten.

– Kapitalforhold og soliditet

Selskapets kapitaldekning var på 12,5 % ved utgangen av 2007, mot 12,6 % ved utgangen av 2006. Kjernekapitalen utgjorde 9,6 % ved utgangen av 2007, mot 9,0 % ved utgangen av 2006.

I løpet av året er selskapets egenkapital tilført 300 millioner kroner. Overkursfondet er nedsatt med 400 millioner kroner ved overføring til annen egenkapital. Bakgrunnen for dette var å øke selskapets utbyttegrunnlag i henhold til aksjelovens regelverk. Det er videre innfridd et tidsbegrenset ansvarlig lån på 50 millioner kroner ved forfall.

Etter overgang til de internasjonale regnskapsreglene (IFRS) og kostmetoden ønsker eierne av selskapet å kunne maksimere mottatt utbytte for å kunne inntektsføre resultatet av selskapets virksomhet. Egenkapitaltilførselen på 300 millioner kroner må derfor sees i sammenheng med det foreslåtte avsatte utbyttet på 380 millioner kroner.

Selskapet har gjennom disponering av årets resultat for-

bedret sin finansielle stilling. Tilleggsavsetningene er styrket med ytterligere 160 millioner kroner og det er avsatt 250 millioner kroner for å dekke oppreserveringsbehovet for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser knyttet til høyere levealder. Kursreguleringsfondet er imidlertid svekket med 356 millioner kroner i løpet av året. Samlet utgjorde bufferkapitalen etter disponering av årets resultat 1.365 millioner kroner, tilsvarende 9,3 % av de forsikringsmessige avsetningene. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen ved utgangen av 2006 1.650 millioner kroner, tilsvarende 12,6 % av de forsikringsmessige avsetningene. Bufferkapitalen defineres som summen av kjernekapital utover minstekravet på 4 %, tilleggsavsetninger innenfor ett års rentegaranti og kursreguleringsfondet i porteføljen av verdipapirer.

Solvensmarginkapitalprosenten var ved utgangen av 2007 på 244 %, mot 241 % året før. Minstekravet til solvensmarginkapital er 100 %.

Styret anser selskapets forretningsmessige eksponering å være tilpasset dets risikoevne. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Livsforsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS med forretningsadresse i Oslo. Selskapet er ikke børsnotert. Administrerende direktør i morselskapet er styreleder i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Morselskapets hovedoppgave er å utøve eierskap gjennom å gi datterselskapet klare føringer til strategisk retning, lønnsomhetskrav, risiko knyttet til virksomheten og ønsket fremtidig vekst. Rammer for mulig kapitaltilførsel eller selskapets mulighet til å holde overskudd tilbake, er også viktige føringer som skal gis fra eier. Styringen av virksomheten skjer med utgangspunkt i norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier og mål styret har trukket opp. Opplysninger om godtgjørelse til administrerende direktør, styret, kontrollkomiteen og revisor fremgår av note til regnskapet.

Selskapet tilbyr individuelle kapital- og pensjonsforsikringer, gruppelevsforplikninger og kollektive pensjonsforsikringer, både i form av tradisjonelle forsikringer og forsikringer med investeringsvalg. Selskapets produkter distribueres hovedsakelig gjennom kontornettet til SpareBank 1 Gruppens eierbanker.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har 254 fast ansatte ved

utgangen av 2007, tilsvarende 246,3 årsverk. Tilsvarende tall for 2006 var henholdsvis 219 og 215,0.

– *HR-strategi*

Konsernets HR-strategi bygger opp under selskapets visjon, verdier, hensikt og fremgangsfaktorer. Det overordnede målet for HR-strategien er å tilrettelegge for at konsernet skal:

- Tiltrekke de rette medarbeiderne gjennom fokus på nær og dyktig
- Beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner
- Utvikle medarbeidere gjennom involvering, klare mål og oppfølging

HR-strategien følger ansettelsesyklusen til en medarbeider og inneholder rammer og retningslinjer for hvordan selskapet som arbeidsgiver skal forvalte og utvikle dets viktigste ressurs – sine medarbeidere.

Sentrale områder i gruppens HR-strategi er: kompetanseutvikling, karrieremuligheter, lønn og belønning, livsfasepolitikk, friskvern (HMS), likestilling og traineeordning.

Traineeordningen ble innført i 2006. Konsernet har nå 13 traineer, og vil i 2008 rekruttere et nytt traineekull. Flere av traineene har arbeidet i SpareBank 1 Livsforsikring gjennom 2007. Hensikten med traineeprogrammet er å rekruttere fremtidige ledere og fagspesialister som i løpet av en toårsperiode vil opparbeide seg breddekompetanse innen konsernets ulike forretningsområder.

I 2007 er det i forbindelse med livsfasepolitikken besluttet innført nye virkemidler for å kunne ha seniormedarbeidere lengre i arbeid. Disse vil bli implementert i 2008. Med et stramt arbeidsmarked er dette et prioritert område for å sikre tilgangen på kompetanse.

Lønnspolitikk er et annet sentralt område i HR-strategien. Det ble i 2007 innført et nytt lønns- og incentivsystem for å sikre at konsernet har konkurransedyktige betingelser. Incentivordningen med overskuddsdeling på konsernnivå, og bonus på selskapsnivå, ble videreført i 2007, og de gode resultatene i 2007 medfører bonusutbetalinger til samtlige ansatte.

Konsernet opplevde en økende interesse fra unge arbeidstakere i 2007. Arbeidet med å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver med både spennende karrieremuligheter og konkurransedyktige betingelser videreføres i 2008.

– *Arbeidsmiljø og sykefravær*

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt. Det gjennomføres årlige klimaundersøkelser i selskapet med videre oppfølging gjennom systematiske aktiviteter i organisasjonen for å rette på de svakheter som fremkommer i undersøkelsene.

For å sikre at det er kort vei mellom eventuelle utfordringer i arbeidsmiljøet og myndighet til å løse disse har

*Adm. direktør i Sparebank 1 Livsforsikring AS,
Ole-Wilhelm Meyer. (Foto: Terje Heiestad)*

konsernet selskapsvise arbeidsmiljøutvalg. Vernetjenesten i konsernets selskaper arbeider aktivt. Det er også oppnevnt et sentralt AKAN-utvalg som har fokus på rusmiddelproblematikk. Det er i samarbeid med politiet gjennomført opplæring av ledere og medarbeidere med tanke på forebyggende aktiviteter på dette viktige området. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatene i 2007.

Konsernet har videreført avtalen om Inkluderende Arbeidsliv og har som målsetting å redusere sykefraværet med 20 % i løpet av avtaleperioden som er ut 2009. Det er i samråd med de selskapsvise arbeidsmiljøutvalgene gjennomført opplæring for henholdsvis ledere og verneombud i ulike temaer innen HMS.

Sykefraværet i SpareBank 1 Livsforsikring AS utgjorde 2.605 dagsverk i 2007, tilsvarende 4,6 %. Dette er en oppgang på 0,7 prosentpoeng fra året før. Det er ikke rapportert om noen arbeidsulykker eller yrkesskader i løpet av året.

Virksomheten i selskapet er ikke av en slik art at den forurenser det ytre miljø.

Styret takker samtlige medarbeidere i selskapet og ansatte i bankene for god innsats i 2007.

– Kompetanse

Konsernet har en overordnet kompetansestrategi. Fagopplæring og øvrige kompetansehevende tiltak initieres og drives hovedsakelig i det enkelte datterselskap etter behov. Det er etablert programmer for lederutvikling som administreres felles for selskapene i konsernet. Kompetansestrategien må sees i sammenheng med den overordnede personalpolitikken som blant annet innebærer å tiltrekke de rette medarbeidere gjennom fokus på selskapets verdier «Nær og dyktig». Strategien skal også medvirke til å beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner. Involvering, klare mål og oppfølging vektlegges som kritiske suksessfaktorer overfor medarbeiderne.

– Likestilling

Av totalt antall ansatte i selskapet ved årsskiftet er 57 % kvinner og 43 % menn. Selskapet har gjennom ulike tiltak søkt å stimulere til økt kvinneandel blant lederne i selskapet, og kvinneandelen er nå på 50 %. I selskapets øverste ledergruppe på 7 medlemmer er det 2 kvinner.

Konsernets livsfaseutvalg skal følge opp at likestillingsloven blir etterlevd i virksomheten. Utvalget er nyopprettet, og erstatter to utvalg; likestillingsutvalget og seniorutvalget. Livsfaseutvalget er et underutvalg av samarbeidsutvalget i konsernet.

Ved innføringen av nytt lønns- og belønningssystem er det gjennomført en objektiv vurdering av konsernets ulike roller/stillinger. Dette er gjort for å sikre likelønn i forhold til arbeid av lik verdi. Korrigeres det for stillingskategori og ansiennitet er konklusjonen at konsernet har en likestilt lønnspolitikk i forhold til kjønn. Evaluering av innplasseringen i stillingskategorier har imidlertid avdekket at det kan være interne forskjeller i konsernet når det gjelder bruken av innplasseringssystemet. I det videre arbeidet med å utvikle konsernets lønnspolitikk vil det å kvalitetssikre rutiner for lønnsfastsettelse ved rekruttering være en viktig aktivitet.

Konsernet har som medlem av Finansnæringens Hovedorganisasjon besluttet å videreføre deltagelsen i FUTURA-programmet i 2008. Dette er et utviklingsprogram som har som målsetting å øke kvinneandelen i rekrutteringsgrunnlaget for ledende stillinger.

Styret i selskapet har i alt 6 medlemmer. Av disse er 3 kvinner.

DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

Selskapet oppnådde i 2007 et driftsresultat på 750,9 millioner kroner. Etter betinget tildeling til kundene gjennom tilleggsavsetninger på 160,0 millioner kroner, ble resultat til fordeling mellom kunder og eiere 590,9 millioner kroner. Av dette er 211,0 millioner kroner (35,7 %) tildelt kundene med endelig virkning. Skattekostnaden er pluss 236,7 millioner kroner (minus 40,0 %), og selskapets årsresultat etter skatt er 616,6 millioner kroner. Selskapets bokførte skatteinntekt er en konsekvens av fritaksmodellen. Av resultatet er 380,0 millioner kroner (64,3 %) foreslått avsatt til utbytte, mens 236,6 millioner kroner (40,0 %) er foreslått overført til annen egenkapital.

Produkter med overskuddsdeling oppnådde et resultat på 403,4 millioner kroner. Av dette er 161,6 millioner kroner (40,0 %) tilført kundene med endelig virkning, 160,0 millioner kroner (39,7 %) er tilført kundene betinget gjennom tilleggsavsetninger, og 81,8 millioner kroner (20,3 %) er tilført eierne før skatt. Selskapets styre vedtok høsten 2003 en overskuddsdelingsmodell som tilsier en egenkapital-

betjening på kontoførte kundefond med 0,45 % med tillegg av bokført finansavkastning på den allokerte egenkapitalen til disse produktene. For å kunne gjennomføre den ønskede styrkingen av tilleggsavsetningene har eierne for regnskapsåret 2007 blitt tildelt en mindre andel av overskuddet enn den vedtatte overskuddsdelingsmodellen skulle tilsi.

Av overskuddet i selv bærende gruppelivsordninger på 52,6 millioner kroner er 49,3 millioner kroner (93,7 %) tilført kundene, mens 3,3 millioner kroner (6,3 %) er tilført eierne før skatt.

Tradisjonelle risikoprodukter uten overskuddsdeling oppnådde et resultat før skatt på 314,1 millioner kroner.

Produkter med investeringsvalg fikk et resultat før skatt på minus 19,2 millioner kroner.

UTSIKTENE FOR ÅR 2008

Både innen privat- og bedriftsmarkedet er det en strategisk hovedsatsing for SpareBank 1 Livsforsikring AS å oppnå markedsandeler som tilsvarende de markedsandeler SpareBank 1-bankene har i sine lokale markeder.

De økte markedsandelene skal oppnås ved å satse på enkle

og lønnsomme produkter og samtidig dra full nytte av det omfattende distribusjonsnett til SpareBank 1-bankene og andre distributører.

Endringene i skattereglene i 2007 hadde stor betydning for salget av enkelte av selskapets spareprodukter. Disse vil fortsatt kunne føre til et betydelig uttak av kundenes sparemidler. Selskapet vil tilby andre produkter til disse kundene. Økt fokus på pensjon tilsier imidlertid langsiktig vekst i markedet for sparing. Livselskapets produktbredde kombinert med bankenes distribusjonsnett og markedsposisjon, gir et godt utgangspunkt for økt salg.

Finansmarkedene har i begynnelsen av 2008 vært preget av børsfall og sterk uro. Mesteparten av en dårlig utvikling for året som helhet vil eventuelt kunne bli dekket av kursreguleringsfondet og selskapets tilleggsavsetninger. Men verdifallet på selskapets egne midler og svakere finansavkastning fra midlene relatert til selskapets risiko-produkter vil antagelig føre til et dårligere finansresultat i 2008 enn i 2007.

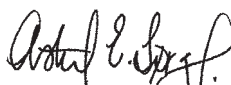
Styret anser på denne bakgrunn allikevel mulighetene for tilfredsstillende resultater i 2008 for å være gode. Selskapet arbeider løpende med vurdering av konsekvensene av og tilpasning til det kommende Solvency II-regelverket.

Oslo, 12. mars 2008

Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS

Eldar Mathisen (styreleder)

Astrid E. Sørgaard

Aksel Mjøs

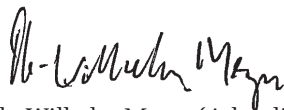
Ken Karlsen

Anne M. Kvam

Gerd Kristiansen

Ole-Wilhelm Meyer (Adm.dir.)

RESULTAT FOR SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2007	2006
1.1	Forfalte premier, brutto		4 450 452	3 051 678
1.2	Overføring av premiereserve fra andre selskaper	3	447 868	320 490
1.3	Avgitte gjensikringspremier	7	-71 364	-81 985
1	SUM PREMIEINNTEKTER FOR EGEN REGNING	1	4 826 956	3 290 183
2.2.1	Inntekter fra bygninger og faste eiendommer	13	247 747	221 083
2.2.2	Inntekter fra andre finansielle eiendeler		498 222	407 827
2.3	Verdiregulering av bygninger og andre faste eiendommer	13	220 146	146 712
2.4	Urealiserte gevinster og reversering av urealisert tap		69 111	65 389
2.6	Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler		819 269	612 024
2	SUM INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER		1 854 495	1 453 035
3.1	Renteinntekter		25 150	4 231
3.3	Urealiserte gevinster og reversering av urealisert tap		-	216 931
3.4	Gevinster ved realisasjon		647 493	595 465
3	INNTEKTER FRA EIENDELER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG		672 643	816 627
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNTEKTER		104 749	57 234
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto		-3 512 964	-2 123 550
5.1.2	- Gjensikringsandel erstatninger	7	47 732	42 012
5.2.1	Endring i avsetninger til erstatninger, brutto		-305 502	-195 231
5.2.2	- Gjensikringsandel erstatningsavsetninger	7	7 086	-2 599
5.3	Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreserve til andre selskaper	3	-277 814	-224 652
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	2	-4 041 462	-2 504 020
6.1	Til/fra premiereserve i forsikringsfondet (netto)		-870 341	-525 223
6.2	Garanterte renter til premiefond og pensjonistenes overskuddsfond		-8 721	-9 507
6.3.1	Årets tilleggsavsetning	10	-160 000	-205 000
6.3.2	Overføring av tilleggsavsetning og kursreserve fra andre selskaper	3	12 893	8 260
6.3.3	Til/fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet		41 897	3 543
6.4.1	Til/fra sikkerhetsfond		-250 477	-4 464
6.4.2	Til/fra sikkerhetsavsetninger		-14 262	-9 351
6.5	Endringer i avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg		324 506	-955 646
6	SUM ENDRING I FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER		-924 505	-1 697 388
7.1	Salgskostnader	4	-311 752	-230 795
7.3	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	5,6	-338 886	-378 620
7	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER		-650 638	-609 415
8.1.1	Administrasjonskostnader i tilknytning til bygninger og faste eiendommer		-1 204	-1 777
8.1.2	Andre administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler		-26 246	-24 381
8.1.3	Rentekostnader knyttet til finansielle eiendeler		-309	-
8.1.4	Andre kostnader knyttet til finansielle eiendeler		-3 493	-5 350
8.2	Verdireguleringer av bygninger og fast eiendom	13	-16 106	-1 143
8.3	Urealisert tap og reversering av urealiserte gevinster		-425 112	-
8.5	Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler		-292 723	-197 698
8	SUM KOSTNADER I TILKNYTNING TIL FINANSIELLE EIENDELER		-765 193	-230 349
9.3	Urealisert tap og reversering av urealiserte gevinster		-744 662	-
9.5	Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler		-37 807	-7 064
9	KOSTNADER KNYTTET TIL EIENDELER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG		-782 469	-7 064
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER		-26 281	-21 816
11	TIL/FRA KURSREGULERINGSFOND		356 001	-65 389
12	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT		624 296	481 638
14	MIDLER TILFØRT FORSIKRINGSKUNDER	10	-210 985	-220 231
15	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	9	413 311	261 407
17	ANDRE KOSTNADER		-33 353	-21 836
21	SKATTEKOSTNAD	8	236 690	163 159
22	ÅRSRESULTAT	9	616 648	402 730
23.2.1	Utbytte	10	-380 000	-86 250
23.2.3	Overført til annen egenkapital	10	-236 648	-316 480
23	SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER	9, 10	-616 648	-402 730

BALANSE FOR SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2007	2006
EIENDELER				
1.2	Utsatt skattefordel	8	485 787	249 097
1.3	Immaterielle eiendeler, programvare	12	324 712	205 893
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER		810 499	454 990
2.1	Bygninger og faste eiendommer	13,14	3 630 653	3 335 190
2.3.1	Aksjer og andeler	16,20	2 890	1 941
2.3.2	Obligasjoner og andre verdipapirer holdt til forfall	16,20	4 127 953	4 267 327
2.3.5	Andre utlån		2 094	2 252
2.3.6	Plasseringer hos kredittinstitusjoner	16,20	11 002	11 040
2.3	Sum finansielle anleggsmidler utenom konsernselskaper		4 143 939	4 282 560
2.4.1	Aksjer og andeler	17,18,19,20	3 331 215	3 259 579
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	17,19,20	5 106 156	3 469 661
2.4.7	Andre finansielle omløpsmidler	17,18,20	774 349	886 628
2.4	Sum finansielle omløpsmidler		9 211 720	7 615 868
2	SUM FINANSIELLE EIENDELER		16 986 312	15 233 618
3.1.1	Aksjefond	21	3 286 388	3 752 674
3.1.2	Obligasjonsfond	21	926 143	914 837
3.1.3	Pengemarkedsfond	21	280 507	145 267
3.3	Bankinnskudd	21	566 897	504 793
3	SUM EIENDELER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG		5 059 935	5 317 571
4.1	Fordringer i forbindelse med forsikringstakere		126 541	184 754
4.3	Andre fordringer	22,23	191 872	245 950
4	SUM FORDRINGER		318 413	430 704
5.1	Varige driftsmidler unntatt bygninger og faste eiendommer	15	-	591
5.2	Kasse, bank	23	611 950	347 280
5.3.1	Andre eiendeler, kunst		1 351	1 351
5	SUM ANDRE EIENDELER		613 301	349 222
6.1	Opptjente, ikke mottatte renter		209 241	247 695
6.3	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter		-	7 561
6	FORSKUDDBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER		209 241	255 256
	SUM EIENDELER		23 997 701	22 041 361
EGENKAPITAL OG GJELD				
7.1.1	Aksjekapital		288 400	228 400
7.2	Overkursfond		241 500	401 500
7	Sum innskutt egenkapital		529 900	629 900
8.1	Annen egenkapital		1 274 734	638 086
	SUM EGENKAPITAL	24,25	1 804 634	1 267 986
9.1	Fondsobligasjonslån		200 000	200 000
9.1	Evigvarende ansvarlig lånekapital		115 000	115 000
9.3	Annen ansvarlig lånekapital		210 000	260 000
9	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	27	525 000	575 000
10	KURSREGULERINGSFOND		401 255	757 257
11.1.1	Premiereserve, netto	28	12 979 263	11 907 257
11.1.2	Tilleggsavsetninger	28	549 165	447 610
11.1.3	Premiefond	28	241 255	303 007
11.1.4	Pensjonistenes overskuddsfond	28	4 337	30 867
11.1.5.1	Erstatningsavsetning, brutto		1 136 863	831 362
11.1.5.2	-Gjenforsikringsandel		-44 011	-36 925
11.1.5	Erstatningsavsetning for egen regning	28	1 092 852	794 437
11.1.6	Andre tekniske avsetninger	28	69 649	55 387
11.2	Sikkerhetsfondavsetninger	28	292 570	42 093
11	SUM FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER		15 229 091	13 580 658
12	AVSETNINGER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG	29	5 059 935	5 317 571
13.1	PENSJONSFORPLIKTELSE	6	63 064	68 674
15.1	Gjeld i forbindelse med direkte forsikring	30	311 121	179 080
15.2	Gjeld i forbindelse med gjenforsikring	30	23 259	24 535
15.6	Annen gjeld	31	492 267	184 012
15	SUM GJELD		826 647	387 627
16.2	PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE INNTEKTER	32	88 075	86 588
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		23 997 701	22 041 361

Oslo, 12. mars 2008

Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS

Eldar Mathisen
(styreleder)

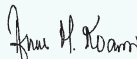

Astrid E. Sjøgaard

Aksel Mjøs

Ken Karlsen

Anne M. Kvam

Gerd Kristiansen

Ole-Wilhelm Meyer
(Adm.dir.)

Noter til regnskapet

REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Selskapet er underlagt «Lov om forsikringsvirksomhet». Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven av 17.07.1998, «Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper», fastsatt av Finansdepartementet 16.12.1998 samt god regnskapsskikk.

INNTEKTSFØRINGSPRINSIPP

Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp som er forfalt i løpet av regnskapsåret. Inntektsføringen er uavhengig av om premien er betalt eller ikke. Ved nytgning inntektsføres premien når forsikringen blir utstedt. Overførte premiereserver fra andre selskaper registreres som premieinntekt. Inntektsføring skjer ved risikoovergang fra avgivende selskap.

PENSJONSORDNINGER

Fra 01.05.2005 er alle nyansatte i SpareBank 1 Livsforsikring AS tatt opp i den kollektive innskuddspensjonsordningen i SpareBank 1 Livsforsikring AS. På samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte pensjonsordningen lukket. Månedlig innbetalt premie kostnadsføres og det betales arbeidsgiveravgift av innbetalt premie.

Den lukkede pensjonsordningen sikrer de fleste av de øvrige ansatte en pensjon på 70 % av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg kommer forpliktelser som følger av Avtalefestet Førtids Pensjon (AFP) og enkelte særskilte avtaler om førtidspensjoner og tilleggspensjoner. Opptjening i AFP ordningen skjer fra den ansatte fyller 50 år. De ovennevnte pensjonsavtalene er ytelsesplaner.

Fra 2006 er det i henhold til NRS6 A anledning til å benytte IAS 19 i selskapsregnskapet. I IAS 19 er det nå anledning til å føre årlige aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik) direkte mot egenkapitalen. Ut fra forholdet til kundene som er omfattet av overskuddsdeling har selskapet ført estimatavvikene over resultatregnskapet.

Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening (planendringer) innregnes i resultatet for den del som anses opptjent, mens ikke opptjent andel periodiseres over gjenværende opptjeningstid. Pr. 01.01.2006 har ikke SpareBank 1 Livsforsikring AS planendringer.

Periodens pensjonskostnad består av periodens opptjente rettigheter og rentekostnader på tidligere opptjente rettigheter fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene og periodisert arbeidsgiveravgift. Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi fratrukket forventede transaksjonskostnader.

Forventet avkastning på pensjonsmidlene tar utgangspunkt i historisk avkastning på ulike aktivaklasser korrigert for det faktiske rentenivået. Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i markedsrenten på statsobligasjoner og en løpetid tilsvarende forventet løpetid for forpliktelsene.

I Norge påløper det arbeidsgiveravgift på innbetalinger til pensjonsordningen, og det påhviler en forpliktelse til å betale arbeidsgiveravgift på udekket forpliktelse. Forskuddsbetalte premier vil også representere en periodisert arbeidsgiveravgift. Andre former for overfinansiering vil vises uten arbeidsgiveravgift. Selskapets kollektive pensjonsordning er plassert i Sparebank 1 Livsforsikring AS.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, med nedskrivning til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Varige driftsmidler fratrekkes regnskapsmessige avskrivninger. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmiddelets kostpris og avskrives i takt med dette.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer og gjeld på foretak i samme konsern er ført til pålydende.

Enkelte poster er, i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften, vurdert etter spesielle vurderingsregler. Det redegjøres nærmere for disse nedenfor.

AKSJER OG ANDELER I AKSJEFOND

Aksjer og andeler i aksjefond vurderes til markedsverdi. Merverdiene føres over resultatregnskapet og avsettes i et kursreguleringsfond. Bokføring av mer-/mindreverdi har derfor ingen resultat effekt på bunnlinjen før kursreguleringsfondet er oppbrukt. Ved realisasjon av aksjer benyttes FIFO-prinsippet.

OBLIGASJONER, ANDELER I OBLIGASJONSFOND OG SERTIFIKATER

Obligasjoner og sertifikater vurderes til markedsverdi. Merverdiene føres over resultatregnskapet og avsettes i et kursreguleringsfond. Ved realisasjon av obligasjoner benyttes gjennomsnittlig anskaffelseskost. Renter inngår i kursreserven i internasjonale obligasjonsfond.

OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

Obligasjoner blir balanseført til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet. Eventuell overkurs/underkurs, i forhold til pålydende ved anskaffelse eller garantert innløsningskurs, fordeles over resterende løpetid frem til forfall. Overkurs/underkurs resultatføres som en justering av obligasjonens løpende renteinntekt. Overkursen/underkursen periodiseres ved bruk av effektiv rentemetode over gjestående løpetid.

FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Livsforsikring AS har ingen fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller øvrige datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Skattekostnaden fordeles på ordinært resultat og resultat av ekstraordinære poster i henhold til skattegrunnlaget. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring og fremførbar godtgjørelse. Utsatt skattefordel i balansen er en immateriell eiendel som følger de vanlige vurderingsreglene for anleggsmidler. Skatteøkende og skattemeduserende midlertidige forskjeller som reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Det er ikke beregnet utsatt skatt på aksjer i datterselskapet ført etter egenkapitalmetoden. Resultatandelen på disse investeringene er netto etter skatt i selskapet.

VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter kurser på balansedagen.

Deler av eiendeler i utenlandsk valuta er sikret med valutaterminforretninger. Ved realisasjon av valutaterminforretningene avsettes gevinst/tap til kursreguleringsfond. Gevinst/tap av valutaterminforretningene får resultat effekt dersom underliggende portefølje realiseres.

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

– *Premiereserve:*

Premiereserven er selskapets avsetning til å møte fremtidige forsikringsmessige forpliktelser. Administrasjonsreserve på 4 % av nettoreserven for kollektiv pensjon er inkludert.

Nytt dødelighetsgrunnlag (beregningsgrunnlag), K2005, vil bli innført pr. 01.01.2008. Økt reservekrav som følge av det nye grunnlaget vil bli avsatt til premiereserven i 2008. Selskapet har avsatt 250 millioner kroner

til sikkerhetsfondet pr. 31.12.2007 for å kunne anvende dette til oppfyllelse av det nye avsetningskravet i 2008. Denne avsetningen ansees å være tilstrekkelig til å dekke det økte kravet. Se forøvrig omtalen under sikkerhetsfondet nedenfor.

– *Tilleggsavsetninger:*

For å styrke soliditeten i livsforsikringsselskapene skal det foretas tilleggsavsetninger til forsikringsfond. Tilleggsavsetningene er betinget kundetildelt overskudd som kan trekkes tilbake dersom selskapet et år ikke klarer å oppfylle sin rentegaranti.

– *Premiefond:*

Premiefondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med tradisjonell pensjonsforsikring. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

– *Innskuddsfond:*

Innskuddsfondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med unit linket pensjonsforsikring. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

– *Erstatningsavsetning:*

Erstatningsavsetningen er avsetning for skader som er meldt, men ikke ferdig oppgjort, og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (RBNS og IBNR).

– *Sikkerhetsfond og sikkerhetsavsetning:*

Sikkerhetsfondet omfatter lovbestemte avsetninger for å kunne møte upåregnelige tap ved forsikringsvirksomheten. Beregningen gjøres i henhold til forskrift gitt av Kredittilsynet. Det er adgang til å forhøye fondet med inntil 50% utover minimumsavsetningen. Kredittilsynet kan i særlige situasjoner gi tillatelse til at denne del av fondet helt eller delvis benyttes til å dekke verdifall på obligasjoner og aksjer som inngår i handelsporteføljen. Avsetninger til sikkerhetsfondet føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning.

Kredittilsynet har fastsatt frist for oppfyllelse av økte krav til forsikringstekniske avsetninger som følge av nytt dødelighetsgrunnlag (beregningsgrunnlag) til 31.12.2008. Det nye dødelighetsgrunnlaget vil bli innført pr. 01.01.2008. Kredittilsynet har samtykket til at sikkerhetsfondets øvre grense for regnskapsåret 2007 settes til øvre grense for risikoutjevningssfondet etter Forsikringsloven av 10.06.2005, dog ikke ut over summen av det beregnede avsetningskravet for kollektive pensjonsordninger og fripoliser utgått fra slike kontrakter og dagens avsetninger til sikkerhetsfondet. Selskapet har avsatt 250 millioner kroner til sikkerhetsfondet pr. 31.12.2007 for å kunne anvende dette til oppfyllelse av det nye avsetningskravet i 2008.

BYGNINGER OG FAST EIENDOM

SpareBank 1 Livsforsikring AS har eiendomsplasseringer som fordeler seg på direkteide eiendommer og investeringer gjennom datterselskaper/tilknyttede selskaper. Direkteide eiendommer er regnskapsført etter bruttometoden, mens datterselskaper/tilknyttede selskaper er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Disse eierandelene er i balansen klassifisert som eiendommer.

Eiendommene er balanseført til virkelig verdi. Verdivurderingen er gjort med utgangspunkt i Kredittilsynets vurderingsregler hvor virkelig verdi er beregnet ved å neddiskontere forventet kontantstrøm. Et rullende utvalg av disse vurderes opp mot uavhengig takster. Det foretas ikke avskrivninger på eiendommene. Se for øvrig note 13.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Gevinster og tap på derivater bokføres som hovedregel løpende.

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlig lånekapital er oppført til nominelle verdier.

FLYTTING AV LIVSFORSIKRINGSKOSTNADER

Overføring av premiereserve fra annet selskap føres over resultatregnskapet under posten «Premieinntekter; Overførte premiereserver fra annet selskap». Overføring av premiereserver til annet selskap føres under «Erstatninger for egen regning; Overførte premiereserver til annet selskap». Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsfondet tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetninger, kursreserver og årets resultat. Beløpet blir stående som kortsiktig gjeld/tilgodehavende til oppgjør finner sted. Forsinkelsesrenter ved fraflytting føres under «Andre forsikringsrelaterte kostnader».

AVSETNING TIL KURSREGULERINGSFOND

Beløpet på kursreguleringsfondet tilsværer urealisert kursreserve/merverdi på finansielle omløpsmidler. Med unntak av valutaterminer knyttet til åpne valutaposisjoner, føres ikke urealisert dagskurs på valuta inn på kursreguleringsfondet. Kursreguleringsfondet kan ikke være negativt. Negativ urealisert verdi medfører resultatført nedskrivning etter en porteføljeverdiering.

NOTE 1 – PREMIER

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum 2007	Sum 2006
Årlig premie	206 434	617 901	1 083 931	156 306	533 834	2 598 406	1 854 976
herav Unit Linked	48 971	197 464	590 445	-	-	836 880	429 899
Engangspremie	111 618	1 520 382	207 366	398	12 282	1 852 046	1 196 702
herav Unit Linked	15 574	475 245	-	-	-	490 819	623 884
Forfalt premie, brutto	318 052	2 138 283	1 291 297	156 704	546 116	4 450 452	3 051 678
herav Unit Linked	64 545	672 709	590 445	-	-	1 327 699	1 053 783
Overføring av premiereserve fra andre selskaper	90 053	3 266	354 549	-	-	447 868	320 490
herav Unit Linked	89 947	3 266	32 441	-	-	125 654	135 853
- Avgitt gjenforsikringspremie	-2 891	-34 755	-999	-31 497	-1 222	-71 364	-81 985
herav Unit Linked	-	-	-	-	-	-	263
Sum premieinntekter for egen regning	405 214	2 106 794	1 644 847	125 207	544 894	4 826 956	3 290 183
herav Unit Linked	154 492	675 975	622 886	-	-	1 453 353	1 189 899
Forsikringer uten overskuddsdeling:							
Andel av forfalt premie	211 163	1 031 046	715 093	154 139	128 243	2 239 684	702 130

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Totalt
Premie i tilknytning til salg av forsikringer (nytegning) de siste to år						
2007	151 541	1 437 515	272 495	32 027	3 256	1 896 834
herav Unit Linked	5 776	340 463	101 726	-	-	447 965
2006	415 015	687 062	454 924	33 843	201 956	1 792 800

Nytegnet premie er registrert totalpremie på årsbasis for helt nye forsikringskontrakter i selskapet, samt endringer i registrert totalpremie på årsbasis for eksisterende kontrakter når endringen skyldes kontraktsmessige forandringer som innebærer reell nytegning, at nye grupper forsikrede kommer med eller at nye medlemmer meldes inn i gruppelevsordninger og kollektive pensjonsordninger med frivillig tilslutning.

Nytegnet premie er knyttet til registrert salg, og premieinntekten er nødvendigvis ikke inntektsført i regnskapsåret. Ved nytegning inntektsføres premien når forsikringen blir utstedt og med den delen av premien som er forfalt.

Forsikringsvirksomheten drives kun i Norge.

NOTE 2 – ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum 2007	Sum 2006
Utbetalte erstatninger	617 800	728 100	195 689	45 069	301 702	1 888 360	2 051 719
herav Unit Linked	140 014	405 913	6 057	-	-	551 984	930 270
Gjenkjøp	1 580 988	20 459	23 157	-	-	1 624 604	71 831
herav Unit Linked	964 644	-	-	-	-	964 644	19 520
Brutto utbetalte erstatninger	2 198 788	748 559	218 847	45 069	301 702	3 512 964	2 123 550
herav Unit Linked	1 104 658	405 913	6 057	-	-	1 516 628	949 790
-Gjenforsikringsandel	191	224	-	-7 501	-	-7 086	2 599
Endring i avsetning til erstatning	72 513	-19 240	73 394	9 166	121 937	257 769	153 219
Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreserver til andre selskaper	76 001	2 852	198 962	-	-	277 815	224 652
herav Unit Linked	36 338	2 686	26 668	-	-	65 692	-
Sum erstatninger for egen regning	2 347 492	732 395	491 202	46 733	423 639	4 041 462	2 504 020
herav Unit Linked	1 140 995	408 599	32 725	-	-	1 582 320	949 790

NOTE 3 – FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2007	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2006
MOTTATTE MIDLER								
Premiereserve	90 054	3 266	354 548	447 868	124 186	908	195 396	320 490
herav Unit Linked	89 947	3 266	32 441	125 654	124 186	-	10 759	134 945
Kursreserve/tilleggsavsetninger	296	-	12 597	12 893	258	-	8 002	8 260
Overføringer over resultatregnskapet - mottatt	90 350	3 266	367 145	460 761	124 444	908	203 398	328 750
Premiefond overført direkte i balansen - mottatt	-	-	25 389	25 389	-	-	9 993	9 993
Totalt mottatte midler	90 350	3 266	392 534	486 150	124 444	908	213 391	338 743
AVGITTE MIDLER								
Premiereserve	75 239	2 686	166 812	244 737	82 420	46	132 674	215 140
herav Unit Linked	36 338	2 686	26 667	65 691	24 987	-	7 059	32 046
Tilleggsavsetninger	684	-	21 088	21 772	796	1	2 607	3 404
Kursreserve	243	-	11 062	11 305	1 071	18	5 019	6 108
Overføringer over resultatregnskapet - avgitt	76 166	2 686	198 962	277 814	84 286	66	140 300	224 652
Premiefond overført direkte i balansen - avgitt	6	-	5 152	5 158	65	-	1 978	2 043
Totalt avgitte midler	76 172	2 686	204 114	282 972	84 351	66	142 278	226 695

NOTE 4 – SALGSKOSTNADER

NOK 1 000	2007	2006
Lønn	39 912	18 065
Provisjoner til SpareBank 1-banker	194 466	136 324
Provisjoner til meglere/agenter/andre bankdistributører	30 453	55 750
Andre salgskostnader	46 922	20 657
Sum salgskostnader	311 752	230 795

NOTE 5 – YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE, STYRET, KONTROLLKOMITE OG REVISOR

NOK 1 000	2007	2006
Lønn til administrerende direktør	2 132	1 961
Andre godtgjørelser til administrerende direktør	235	211
Årets pensjonskostnad administrerende direktør	1 106	1 561
Honorar til styret	554	783
Honorar til kontrollkomiteen	129	116
Honorar til revisor:		
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	577	905
- herav andre attestasjonstjenester (inkl.MVA)	-	9
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)	63	55

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter oppsigelsestiden (6 mnd). Ved fratredelse fra 62 år har administrerende direktør rett til en pensjon tilsvarende 70 % av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Administrerende direktør kan fratre ved utgangen av det år han fyller 60 år med rett til pensjon tilsvarende 70 % av avtalt årslønn. Administrerende direktør har en bonusordning som er maksimert til 3 månedslønner.

Det utbetales ikke honorar til styrets leder, og det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

NOTE 6 – PENSJONER

Generell beskrivelse av selskapets pensjonsforpliktelser:

Selskapet har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Pensjonsordningen sikrer de fleste av de ansatte en pensjon på 70% inklusive folketrygd av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg er det etablert en ordning for kollektiv innskuddspensjon for nyansatte fra 01.05.2006. Fra samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte pensjonsordningen lukket. Selskapets pensjonsordninger tilfredstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

I selskapet er 122 yrkesaktive og 112 pensjonister omfattet av den ytelsesbaserte pensjonsordningen. 161 yrkesaktive er omfattet av den innskuddsbaserte ordningen.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse verdiene korrigeres hvert år i samsvar med oppgaver over pensjonsmidlenes flytteverdi fra livselskapet og aktuarmessig beregning av forpliktelsene.

Kostnadene er beregnet på forutsetningene for inngående balanse pr. 01.01. og det er beregnet en oppdatert netto pensjonsforpliktelse ut fra forutsetningene pr. 31.12. Aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik) føres i resultatregnskapet.

Periodens pensjonskostnad består av periodens pensjonsopptjening og rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse fratrukket forventet avkastning samt periodisert arbeidsgiveravgift. Innbetalt innskuddspensjon kostnadsføres i betalingsåret.

	2007	2006
PENSJONSFORPLIKTELSE I YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	213 071	154 775
Pensjon opptjent i perioden	14 345	13 508
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	10 295	10 397
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-9 922	-7 497
Aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik)	4 654	56 113
Utbetalte ytelser	-13 403	-14 224
Endring i tidligere perioders opptjening	-	-
Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	219 040	213 071
herav fondsbaserte	195 633	195 720
herav ikke-fondsbaserte	23 406	17 351
PENSJONSMIDLER		
Pensjonsmidler 1.1	153 432	140 322
Forventet avkastning i perioden	9 337	7 323
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-7 226	-2 623
Aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik)	3 900	2 776
Innbetaling fra arbeidsgiver	13 830	14 609
Utbetalte ytelser	-9 132	-8 974
Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-
Pensjonsmidler 31.12	164 141	153 432

	2007	2006		
FINANSIELL STATUS 31.12.2007				
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	219 040	213 071		
Pensjonsmidler 31.12	164 141	153 432		
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	54 899	59 639		
Ikke-innregnede tidligere perioders opptjening				
Netto pensjonsforpliktelse 31.12 ekskl arbeidsgiveravgift	54 899	59 639		
Arbeidsgiveravgift 01.01	9 036	4 898		
Arbeidsgiveravgiftkostnad	2 158	2 340		
Netto arbeidsgiveravgift utmelding av medlemmer	-380	-688		
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	107	7 521		
Utbetalt	-2 553	-5 035		
Andre endringer	-203	-		
Arbeidsgiveravgift 31.12	8 165	9 036		
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	63 064	68 675		
PERIODENS PENSJONSKOSTNAD				
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	14 345	13 508		
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	10 295	10 397		
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-9 337	-7 323		
Kostnadsført estimatavvik	754	53 338		
Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	16 057	69 919		
Periodisert arbeidsgiveravgift	2 264	9 171		
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	18 321	79 090		
--herav sikret pensjonskostnad inklusive arbeidsgiver avgift	10 892	-		
Innskuddsbasert pensjonskostnad inkl aga	4 006	2 123		
Andre pensjonskostnader, tilskuddspaner m.m	-	-		
Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	22 327	81 214		
Avviklingsgevinst som følge av at lønnsveksten opphører inkl aga	-2 078	-2 747		
Avviklingsgevinst/tap ved avslutning av pensjonsopptjening (utstedelse av fripoliser)	-998	-2 127		
Sum pensjonskostnader innskudd og ytelse inklusive avviklingsgevinster	19 251	76 340		
	2007	2006		
Estimert pensjonskostnad ytelse og innskudd for 2008 inkl aga ekskl. estimatavvik:	17 500	10 860		
Pensjonsgrunnlag-ytelse sikret	66 887			
Kostnad i prosent av pensjonsgrunnlaget	16,3 %			
AKTUARIELLE GEVINSTER OG TAP (ESTIMATENDRINGER)				
Periodens aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i resultatet inkl. aga og før skatt	-860	-60 858		
Kumulative aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i resultatet inkl. aga og før skatt	-61 718	-60 858		
SAMMENSETNING AV PENSJONSMIDLER				
Gjeldsinstrumenter	54,36 %	50,79 %		
Egenkapitalinstrumenter	19,63 %	21,41 %		
Eiendom	21,37 %	21,89 %		
Andre eiendeler	4,64 %	5,91 %		
Sum pensjonsmidler	100,00 %	100,00 %		
	2007	2006		
Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene i NOK	9 337	7 323		
Forutsetninger				
	31.12.07	31.12.06		
Diskonteringsrente	4,80 %	4,45 %		
forventet avkastning på midlene	5,80 %	5,40 %		
Fremtidig lønnsutvikling	4,25 %	4,00 %		
G-regulering	4,25 %	4,25 %		
Pensjonsregulering	2,30 %	1,90 %		
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %		
Frivillig avgang	4% og 2%	4% og 2%		
Forventet AFP-uttak fra 62 år	40,00 %	40,00 %		
Demografiske forutsetninger:				
Dødelighet	K2005	K1963		
Uførhet	IR2003	IR2003		
Utviklingen de siste fire år i den ytelsesbaserte pensjonsordningen				
	2007	2006	2005	2004
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	219 040	213 071	153 093	214 425
Pensjonsmidler 31.12	164 141	153 432	138 834	124 635
Underskudd	54 899	59 639	14 260	89 790

NOTE 7 – GJENFORSIKRING**KVOTE, EXCEDENT- OG KATASTROFEREASSURANSE**

Selskapet har kvote, excedent- og katastrofereassuranser som i 2007 har gitt en netto resultateffekt på minus 16,5 millioner kroner. Premieinntektene er redusert med 71,4 millioner kroner. Erstatningene og avsetningene er redusert med 54,8 millioner kroner.

NOTE 8 – SKATT**SAMMENHENG MELLOM RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD OG SKATTEGRUNNLAG**

NOK 1 000	2007	2006
Resultat før skattekostnad	379 958	239 571
Permanente forskjeller inkl. avkastning aksjeinvesteringer	-1 019 659	-822 370
Endring i midlertidige forskjeller	-121 947	82 693
Korreksjon i midlertidige forskjeller vedrørende tidligere år	115 679	-
Grunnlag for skatt	-645 969	-500 106

MIDLERTIDIGE FORSKJELLER PR. 31.12.

NOK 1 000	2007	2006
Eiendommer	67 138	67 138
Andeler i deltakerlignede selskaper	232 817	112 611
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	299 955	179 749
Driftsmidler	-4 297	-3 706
Verdipapirer	5 752	-1 849
Avsetninger	-25 650	-16 083
Pensjonsforpliktelser	-63 064	-67 362
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-87 259	-89 000
Sum netto midlertidige forskjeller	212 696	90 749
Ubenyttet godtgjørelse utbytte	-89 880	-89 880
Fremførbart skattemessig underskudd	-1 857 771	-890 503
Grunnlag utsatt skatt (pos)/utsatt skattefordel (neg)	-1 734 955	-889 634
Utsatt skattefordel	-485 787	-249 097
Endring i utsatt skattefordel	-236 690	-234 543
Fusjon med SpareBank 1 Fondsforsikring AS	-	71 384
Skattekostnad	-236 690	-163 159
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD:		
28 % av resultat før skatt	106 388	67 080
Permanente forskjeller inkl. avkastning aksjeinvesteringer (28%)	-285 505	-230 263
Korrigerende av skattekostnad tidligere år	-57 574	-28 815
Endring utnyttelse av framførbart utbyttegodtgjørelse	-	28 839
Beregnet skattekostnad	-236 690	-163 159

Utsatt skattefordel er en immateriell eiendel som følger de vanlige vurderingsregler for anleggsmidler.

Netto utsatt skattefordel er oppført i balansen med 485,8 millioner kroner. Selskapet forventer fremtidig inntjening som gjør at denne kan utnyttes.

NOTE 9 – BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
RESULTATREGNSKAP:						
Premieinntekter	405 215	2 106 794	1 644 847	125 208	544 892	4 826 956
Inntekter fra finansielle eiendeler	784 541	192 583	725 528	16 687	135 156	1 854 495
Inntekter fra eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	454 498	123 840	94 304	-	-	672 643
Andre forsikringsrelaterte inntekter	60 443	22 332	16 612	66	5 296	104 749
Erstatninger	-2 347 508	-732 394	-491 188	-46 733	-423 639	-4 041 462
Endringer i forsikringsmessige avsetninger	1 711 097	-1 082 233	-1 539 815	-11 929	-1 625	-924 505
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-124 278	-212 157	-189 975	-45 287	-78 941	-650 638
Kostnader knyttet til eiendeler i livsfors.m/investeringsvalg	-483 795	-186 564	-112 110	-	-	-782 469
Kostnader knyttet til finansielle eiendeler	-323 714	-79 462	-299 364	-6 885	-55 768	-765 193
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-7 683	-6 019	-8 812	-1 134	-2 633	-26 281
Til/fra kursreguleringsfond	150 606	36 969	139 278	3 203	25 945	356 001
Forsikringsteknisk resultat	279 422	183 689	-20 695	33 196	148 683	624 296
Midler tilført forsikringskunder	-101 619	-49 208	-10 812	-	-49 337	-210 985
Resultat av teknisk regnskap for livsforsikring	177 803	134 481	-31 507	33 196	99 337	413 311
Andre kostnader	-14 109	-3 464	-13 049	-300	-2 431	-33 353
Skattekostnad	117 184	25 557	116 290	-8 283	-14 058	236 690
Årsresultat	280 878	156 574	71 734	24 613	82 853	616 648
RESULTATANALYSE:						
Risikoinntekter	111 707	268 029	129 050	95 566	472 408	1 076 760
Risikokostnader	-72 085	-161 009	-166 166	-65 378	-425 432	-890 070
Netto risikoresultat	39 622	107 020	-37 116	30 188	46 978	186 692
Gebyrer	169 647	212 341	102 195	58 572	73 705	616 460
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-81 347	-123 421	-180 725	-19 503	-52 829	-457 825
Provisjoner	-55 053	-96 351	-22 164	-26 541	-24 807	-224 916
Netto administrasjonsresultat	33 247	-7 431	-100 694	12 528	-3 929	-66 279
Driftsresultat før finans	72 869	99 589	-137 810	42 716	43 049	120 413
Netto finansinntekter	584 820	144 996	540 853	12 361	104 275	1 387 305
Garantert rente	-215 000	-26 400	-177 000	-	-	-418 400
Netto finansresultat	369 820	118 596	363 853	12 361	104 275	968 905
Tekniske avsetninger	-48 634	-15 562	-250 928	-22 181	-1 067	-338 372
Resultat til fordeling	394 055	202 623	-24 885	32 896	146 257	750 943
Avsetning til tilleggsavsetninger	-128 743	-22 398	-8 859	-	-	-160 000
Midler tilført kunder	-101 618	-49 208	-10 812	-	-49 347	-210 985
Skattekostnad	117 184	25 557	116 290	-8 283	-14 058	236 690
Årsresultat	280 878	156 574	71 734	24 613	82 853	616 648

NOTE 10 – DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

NOK 1 000	Fra produkter med overskuddsdeling		Fra unit linked- produkter		Fra selvstående gruppelivsordninger		Fra produkter uten overskuddsdeling		Total	
	Beløp	%-andel	Beløp	%-andel	Beløp	%-andel	Beløp	%-andel	Beløp	%-andel
Resultat til fordeling	403 397		-19 184		52 644		314 086		750 943	
- Tilleggsavsetninger	-160 000		-		-		-		-160 000	
Resultat til disposisjon	243 397	100,0 %	-19 184	100,0 %	52 644	100,0 %	314 086	100,0 %	590 943	100,0 %
DISPONERING:										
Midler tilført forsikringskunder	161 639	66,4 %	-		49 346	93,7 %	-	0,0 %	210 985	35,7 %
Skatt	-140 074	-57,6 %	-169 070		-2 572	-4,8 %	75 026	24,0 %	-236 690	-40,0 %
Overført til annen egenkapital	85 132	35,0 %	57 521		2 253	4,3 %	91 743	29,2 %	236 648	40,0 %
Utbytte	136 700	56,2 %	92 365		3 617	6,9 %	147 317	46,9 %	380 000	64,3 %

NOTE 11 – AVKASTNINGSTALL

År	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning omløp	Verdijustert avkastning totalt	Gjennomsnittsrente
2007	8,94 %	6,44 %	5,68 %	7,86 %
2006	8,20 %	8,25 %	6,85 %	8,22 %
2005	6,87 %	9,17 %	8,48 %	6,50 %
2004	6,85 %	7,35 %	7,47 %	7,01 %
2003	5,95 %	8,51 %	10,56 %	5,13 %

DEFINISJONER:

Kapitalavkastning - Samlede realisererte finansinntekter (inkludert opp-/og nedskrivninger av faste eiendommer) i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Verdijusert avkastning omløp - Samlede realisererte finansinntekter med tillegg av mer- og mindreverdier på finansielle omløpsmidler i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Verdijustert avkastning totalt - Samlede realisererte finansinntekter med tillegg av totale endringer i mer- og mindreverdier (inkl. verdiendringer i «hold til forfall»-obligasjoner) i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Gjennomsnittrente - Er ment å være et uttrykk for den gjennomsnittlige bokførte avkastningen som selskapet har oppnådd på forsikringstakernes midler i løpet av året. Gjennomsnittrenten er å betrakte som en bruttorente før det er trukket kostnader og vil således ikke være sammenlignbar med renten i andre finansinstitusjoner.

Den oppgitte gjennomsnittrenten er fra og med 2004 beregnet for produkter med overskuddsdeling. Produkter uten overskuddsdeling er holdt utenfor beregningen.

Kapitalavkastnings- og gjennomsnittrenten er beregnet etter forskrift om mål for livsforsikringssekskapenes kapitalavkastning, fastsatt av Kredittilsynet 19.02.1993.

NOTE 12 – IMMATERIELLE EIENDELER, PROGRAMVARE

NOK 1 000	Utvikling av nytt forsikringsfagsystem	Utvikling av nåværende fagsystemer	Nåværende fagsystemer	Andre støtte-systemer	Sum
Netto bokført verdi 01.01.2007	176 093	2 414	23 452	3 935	205 893
Anskaffelseskost 01.01.2007	176 093	2 414	35 147	16 864	230 518
Tilgang i året	130 425	1 424	1 763	-	133 612
Avgang i året	-	-2 207	-	-	-2 207
Anskaffelseskost 31.12.2007	306 518	1 631	36 910	16 864	361 923
Ordinære avskrivninger 01.01.2007	-	-	11 695	12 930	24 625
Ordinære avskrivninger i året	-	-	12 016	571	12 587
Avgang ordinære avskrivninger i året	-	-	-	-	-
Gevinst ved salg	-	-	-	-	-
Akk. avskrivninger 31.12.2007	-	-	23 711	13 501	37 212
Netto bokført verdi 31.12.2007	306 518	1 631	13 199	3 363	324 712

Forutsetninger om økonomisk levetid: 10 år 3 år 3 år 5-10 år

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid. Selskapet er i ferd med å utvikle nytt fagsystem for forsikringsbestanden, og har i utgangen av 2007 investert 306 millioner kroner i dette systemet. Arbeidet startet opp i 2005, og systemet vil etter planen bli tatt i bruk i løpet av 2009. Avskrivning vil starte etter at systemet er tatt i bruk.

NOTE 13 – BYGNINGER OG ANDRE FASTE EIENDOMMER

NOK 1 000	Eierandel	Anskaff. kost	Andel egenkap. IB *	Mer-/mindreverdier	Verdiregulering tidligere år	IB 01.01.07	Årets verdi-regulering	Endring egenkapital *	UB 31.12.07	Inntektsført resultat
Næringsbygg										
Bygning 9 DA	99%	172 947	123 781	57 638	4 875	186 294	17 547	16 643	220 484	16 643
Tukthuskvartalet II DA	50%	315 000	316 885	-	24 405	341 290	19 542	6 386	367 218	24 386
Jernbanetorget 2 DA	1%	1 068	907	232	187	1 326	-33	80	1 373	80
Storgt. 33 DA	89%	209 110	211 817	240	147 433	359 490	2 975	23 972	386 437	23 972
Benull AS	100%	341 551	275 299	66 491	69 597	411 387	24 879	-	436 266	32 871
Saturna AS	100%	154 045	126 470	27 575	4 940	158 985	21 756	-	180 741	13 252
Ramira AS	100%	96 308	76 739	19 849	20 254	116 842	6 417	9	123 268	9 283
Provita AS	100%	204 640	167 256	37 384	64 743	269 383	2 719	-	272 102	19 359
Ostara AS	100%	272 098	212 808	59 290	32 513	304 611	26 700	-	331 311	27 313
Ørn Eiendom AS	100%	217 522	140 342	91 023	4 123	235 488	629	4 879	240 996	13 746
Tordenskioldsgate 2 AS	100%	140 000	140 000	-	-	140 000	76 897	-	216 897	10 067
Storgaten 1 AS	100%	141 244	14 709	121 000	7 715	143 424	3 709	-	147 133	8 937
Brobekkveien										
Eiendom AS	100%	180 930	125 568	54 438	-	180 006	-	924	180 930	10 060
Hammerborgsgate 2	50%	149 091	-	-	29 168	178 259	9 953	730	188 942	10 814
Brynsalleen 4, Oslo	100%	188 438	-	-	23 128	211 566	6 423	2 200	220 189	11 714
Calmeyersgt.1, Oslo	100%	110 185	-	-	-15 824	94 361	-16 073	35 475	113 763	6 182
Tomter	100%	10	-	-	-	10	-	-	10	-
Annet	100%	2 468	-	-	-	2 468	-	125	2 593	2 044
Sum bygninger og andre faste eiendommer			1 932 581	535 160	417 257	3 335 190	204 040	91 423	3 630 653	240 723

* «Andel egenkapital IB» viser tilhørende egenkapital i eiendomsregnskapene før avskrivninger. «Endring egenkapital» er for direkte eiet eiendommer faktiske anskaffelser og salg.

Selskapet har en relativ stor andel av sin forvaltningskapital plassert i eiendom. Eiendommene hadde ved utgangen av året en utleiegrad på 99,75 % og gjennomsnittlig leieavtale var på 5,83 år. Næringsbyggene og tomten er lokalisert i Oslo og både AS- og DA-selskapene er regnskapsmessig behandlet etter egenkapitalmetoden. Eiendomsverdiene er regulert på grunnlag av kontantstrøm-modell og med noen takster som kontrollgrunnlag. Eiendommene er vurdert til virkelig verdi som i modellen er beregnet på følgende måte: Eiendommens markedsverdi er beregnet ved å neddiskontere forventet fremtidig netto kontantstrøm, inkludert eiendommens standard, beliggenhet mv. Leieinntektene er beregnet som kontraktsfestet leie frem til kontraktens forfall, deretter er antatt markedsleie benyttet. Løpende vedlikeholds- og administrasjonskostnader samt kostnader til leieboertilpasning er hensyntatt. Eiendommene er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2007.

Gjennomsnittlig leiebeløp for næringsseiendommene er kr 1 295 pr. kvadratmeter. Leiebeløpene kan i henhold til kontraktene, som i gjennomsnitt har forfall år 2012, justeres i takt med konsumprisindeksen. Balanseført verdi for eiendommer til eget bruk er 197 millioner kroner. Leieinntekt for eget bruk er vurdert ut i fra markedspris på innflyttingstidspunktet og blir justert i forhold til konsumprisindeksen. Pr. 31.12.2007 utgjør den totale eiendomsmassen 185 463 kvadratmeter. Av dette bruker livselskapet 12 170 kvadratmeter som utgjør 6,56 % av den totale eiendomsmassen.

NOTE 14 – ANSKAFFELSER OG SALG AV EIENDOMMER/ANDELER SISTE 5 ÅR

NOK 1 000	2007	2006	2005	2004	2003
Investering	-	180 006	498 766	-	315 000
Salg/avgang	-	-	43 149	-	361 159

NOTE 15 – VARIGE DRIFTSMIDLER

NOK 1 000	IT-utstyr	Inventar	Sum
Netto bokført verdi 01.01.2007	-	591	591
Anskaffelseskost 01.01.2007	8 414	9 774	18 188
Tilgang i året	-	-	-
Avgang i året	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.2007	8 414	9 774	18 188
Ordinære avskrivninger 01.01.2007	8 414	9 183	17 597
Ordinære avskrivninger i året	-	591	591
Avgang ordinære avskrivninger i året	-	-	-
Gevinst ved salg	-	-	-
Akk. Avskrivninger 31.12.2007	8 414	9 774	18 188
Netto bokført verdi 31.12.2007	-	-	-

Forutsetninger om økonomisk levetid:

5 år   7 år

Det enkelte driftsmiddel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om driftsmidlenes økonomiske levetid. Selskapet kjøper ikke lenger varige driftsmidler, men leier disse av SpareBank1 Gruppen AS.

NOTE 16 – FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

AKSJER OG ANDELER (ANLEGGSMIDLER)

NOK 1 000	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 01.01.2007	Beholdnings- endring	Bokført verdi 31.12.07	Virkelig verdi 31.12.07
Allnations Inc	6	6		6	6
Finansnærings Hus	98	40		40	40
Norsk Tillitsmann	921	919		919	919
Youngstorget Parkeringshus AS	325	175	150	325	325
Norsk Pensjon AS	1 600	800	800	1 600	1 600
Sum aksjer og andeler til varig eie	2 950	1 940	950	2 890	2 890
Andel børsnoterte verdipapirer (balanseført verdi)				-	-

OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER SOM HOLDES TIL FORFALL

NOK 1 000	Risiko- vektning	Anskaf- kost 2007	Bokført verdi 2007	Virkelig verdi 2007	Anskaf- kost 2006	Bokført verdi 2006	Virkelig verdi 2006
Stats og statsgaranterte	0 %	300 160	300 326	281 707	100 000	100 000	98 764
Statsforetak	10 %	19 685	19 946	20 108	19 685	19 918	20 652
Kommuner og fylker	20 %	364 876	364 869	350 568	180 602	179 637	183 666
Obligasjoner med pantesikkerhet	20 %	579 916	579 901	565 360	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	1 660 988	1 666 020	1 632 869	2 672 598	2 670 417	2 665 743
Industrilån	100 %	1 096 642	1 096 961	1 035 259	1 196 356	1 197 431	1 184 305
Sum obligasjoner		4 022 267	4 028 023	3 885 870	4 169 241	4 167 403	4 153 130
Ansvarlig lån	100 %	99 934	99 930	100 044	99 934	99 924	102 477
Sum obligasjoner og andre verdipapirer		4 122 201	4 127 953	3 985 915	4 269 175	4 267 327	4 255 607
Herav børsnoterte verdipapirer			2 464 221			2 994 038	

Balanseført verdi er 11,0 millioner kroner lavere enn pålydende pr. 31.12.2007.

Gjennomsnittlig effektiv rente (vektet på basis av markedsverdien pr. 31.12.2007) utgjør 5,49 %.

BEHOLDNINGSENDNINGER - OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER SOM HOLDES TIL FORFALL

NOK 1 000	01.01.2007	Tilgang	Avgang	Årets kjøpte over/ underkurs	Årets per. over/ underkurs	31.12.2007
Stats og statsgaranterte	240 000	61 290	-	-1 130	166	300 326
Statsforetak	19 917	-	-	-	29	19 946
Kommuner og fylker	379 550	100 000	-115 000	-	319	364 869
Obligasjoner med pantesikkerhet	120 000	459 916	-	-	-15	579 901
Kredittforetak og bank	2 210 505	60 009	-605 000	-9	516	1 666 020
Industrilån	1 197 431	59 132	-160 000	-26	424	1 096 961
Ansvarlig lån	99 924	-	-	-	6	99 930
Sum obligasjoner og andre verdipapirer som holdes til forfall	4 267 327	740 347	-880 000	-1 165	1 444	4 127 953

Selskapet har ved utgangen av 2007 en løpende avkastning fra denne aktivaklassen som kun er moderat lavere enn ved forrige årsslutt. Durasjonen er i løpet av året økt 5,0 til 6,2. Selskapet har således en relativt langsiktig, stabil og god avkastning på en betydelig del av porteføljen fra en plassering som ikke utsetter selskapet for risiko knyttet til kortsiktige rentebevegelser.

PLASSERINGER HOS KREDITTINSTITUSJONER

NOK 1 000	01.01.2007	Tilgang	Avgang	31.12.2007
Credit Suisse Financial Products (CSFP)	11 040	-	-38	11 002

NOTE 17 – FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

Aksjer og andeler:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
NORSKE AKSJER OG FONDSANDELER:			
ABN AMRO Indeks +	1 713 812	240 289	372 681
ABN AMRO Norge +	579 382	159 586	180 422
ODIN Norge II	557 317	145 087	160 329
ABN AMRO Global Quant	2 013 002	424 452	486 746
Odin Sverige II	507 953	92 690	83 970
KLP AksjeUSA Indeks	80 116	603 620	593 497
Industrifinans Eiendom Baltikum		1 341	79
Industrifinans SMB III		23 113	1 716
Four seasons Venture III		15 163	6 372
Icon Capital		5 383	13 214
Energy Ventures		16 731	5 900
Sum norske aksjer		1 727 455	1 904 925

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
UTENLANDSKE AKSJEFOND:			
Schroders ISF Global Equity Class I	3 116 732	306 279	342 022
Templeton Global Fund I	1 158 081	74 376	122 557
ABN AMRO US Equity Growth Fund I	1 088	72 280	77 276
Invesco US Structured Equity Class C	720 288	74 670	66 292
ABN AMRO Europe Equity Dynamic Fund I	889	71 262	78 778
Schroders ISF European Equity Alpha I	371 752	142 632	157 390
Balzac Japan Index	133 306	83 418	76 241
ABN AMRO Gl. M. Eq. Fund Class I	78 876	52 054	69 465
Schroders International Emerging Markets	1 076 487	50 076	98 549
Schroders In-Great China - IAC	178 316	25 088	43 135
Schroders ISF Pacific Equity	2 095 714	89 602	168 302
HarbourVest Internat. IV Direct Fund		8 998	8 505
HarbourVest Internat. IV Partnership		31 530	39 056
Plenum Absolute Equity Option	256 410	50 000	36 026
VALUTASIKRINGSFORRETNINGER:			
Valutatermin 26.02.2008 EUR			3 504
Valutatermin 13.03.2008 EUR			4 975
Valutatermin 26.02.2008 JPY			1 853
Valutatermin 13.03.2008 JPY			2 499
Valutatermin 26.02.2008 USD			1 571
Valutatermin 13.03.2008 USD			7 847
Sum utenlandske aksjefond		1 132 264	1 405 842
Midlertidig plassering i aksjefond		22 964	20 448
Sum aksjer og andeler		2 882 683	3 331 215
Herav børsnoterte verdipapirer			-

OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

NOK 1 000	Risiko- vekting	Anskaff.- kost 2007	Bokført verdi/ virkelig verdi 2007	Anskaff.- kost 2006	Bokført verdi/ virkelig verdi 2006
OBLIGASJONER					
Stats og statsgaranterte	0 %	1 194 733	1 161 057	369 168	352 181
Statsforetak	10 %	-	-	20 936	20 011
Kommuner og fylker	20 %	-	-	21 903	21 274
Kredittforetak og bank	20 %	2 425 549	2 427 345	2 301 926	2 261 711
Kredittforetak og bank	50 %	214 673	204 836	-	-
Andre utstedere	100 %	1 206 723	1 207 157	276 646	274 776
Sum obligasjoner		5 041 678	5 000 395	2 990 579	2 929 953
SERTIFIKATER					
Stats og statsgaranterte	0 %	105 411	105 761	333 863	335 120
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	-	-	194 908	194 625
Andre utstedere	100 %	-	-	9 979	9 963
Sum sertifikater		105 411	105 761	538 750	539 708
Sum obligasjoner og andre verdipapirer, ikke varig eie		5 147 089	5 106 156	3 529 329	3 469 661
Herav børsnoterte verdipapirer		-	264 651	-	1 917 365

Gjennomsnittlig effektiv rente av den totale omløp renteporføljen (vektet på basis av markedsverdien pr. 31.12.2007) utgjør 5,76 %.

ANDRE FINANSIELLE OMLØPSMIDLER:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
HEDGEFOND:			
Aurora Offshore II Class A	24 411	192 028	203 186
Gottex Market Neutral Class AA	101 054	87 976	83 343
ABN AMRO Opportunity Driven Fund I	656 014	327 919	323 591
Gotex Neutral Plus (2XL)	97 934	60 470	51 932
Aurora Global Opportunities Offshore	16 251	114 893	109 652
Norgesinvestor Value	50 000	55	76
VALUTASIKRINGSFORRETNINGER:			
Valutatermin 16.04.2008 USD			2 569
Sum andre finansielle eiendeler		783 340	774 349

NOTE 18 – EIENDELER I UTENLANDSK VALUTA

Valuta tall i 1000	EUR	JPY	USD
Aksjer og andeler	-	-	275 611
Aksjer og andeler	-	1 669 244	-
Aksjer og andeler	20 835	-	-
Andre finansielle eiendeler	-	-	83 290
Netto i valuta	20 835	1 669 244	358 901
Valutakurs	7,9610	0,0483	5,4110
Netto i NOK	165 868	80 593	1 942 016

Eiendeler i utenlandsk valuta er i sin helhet knyttet til investeringsvirksomheten. Disse eiendelene er direkte eller indirekte eksponert mot fall i utenlandsk valuta mot norske kroner. Selskapet søker å nøytralisere det vesentlige av denne eksponeringen. Selskapet benytter valutaterminkontrakter for å sikre underliggende portefølje i annen valuta enn norske kroner. Valutakursbevegelser som medfører gevinster eller tap på sikringskontrakter vil motsvares av tap eller gevinst i underliggende portefølje.

Pr. 31.12.2007 hadde selskapet inngått følgende valutaterminkontrakter :

Tall i 1000	Beløp solgt valuta	Beløp kjøpt NOK	Kurs
EUR	33 000	266 043	8,06
EUR	29 000	235 367	8,12
JPY	1 180 000	59 661	0,05
JPY	1 553 000	78 208	0,05
USD	112 000	610 829	5,45
USD	119 000	654 439	5,50
USD	79 750	437 095	5,48
SUM		2 341 641	

NOTE 19 – FINANSIELLE DERIVATER

NOK 1 000	Nominelt volum	Anskaffelses- verdi	Markeds- verdi
Akseopsjoner	256 410	50 000	36 026
Sum aksjederivater	256 410	50 000	36 026
Valutaterminer (Forwards)	2 341 641	-	-
Sum valutaderivater	2 341 641	-	-
Sum derivater	2 598 051	50 000	36 026

Finansielle derivater inngår som element i SpareBank 1 Livsforsikrings styring av markedsrisiko. Retningslinjene og prinsippene for bruk av derivater er nedfelt i en Investeringsinstruks, som er vedtatt av styret.

NOMINELT VOLUM

De finansielle derivatene er knyttet til underliggende størrelser i aksje- og valutamarkedene, men bokføres ikke i balansen. De oppgitte netto nominelle tall gir en indikasjon på risikoomfanget av tilsvarende posisjoner i underliggende markeder. Brutto nominelle tall gir kun et bilde på det totale omfang av sikringsforretninger.

NOTE 20 – FINANSIELL RISIKO

KAPITALDEKNING:

Selskapet har en kapitaldekning på 12,49 %. Minstekravet til kapitaldekning er 8 %.

LIKVIDITETSRISIKO:

Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. SpareBank 1 Livsforsikring AS har til enhver tid en kontantbeholdning (bankinnskudd) for å møte kjente kontantstrømmer. I tillegg har selskapet likvider i reserver for uventede utbetalinger. Sentralt i styringen av likviditetsrisiko er at en stor del av finansielle investeringer skjer i verdipapirer som er lett omsettelige.

RENTERISIKO:

Renterisiko avhenger av i hvilken grad markedsv verdier påvirkes av endringer i rentenivået. For sertifikater og obligasjoner som har sikre kontantstrømmer kan effekten av rentendringer beregnes. Renterisikoen øker med gjenstående løpetid. I selskapets risikostyring tas det høyde for at alle finansielle investeringers verdi kan påvirkes betydelig. Blant annet beregnes resultateffekten løpende av et stresstest-scenario, hvor det generelle rentenivået stiger med 2 prosentpoeng, samtidig som aksjeverdier faller med inntil 30 %.

VALUTARISIKO:

Selskapet hadde pr. 31.12.2007 eiendeler (finansielle plasseringer) for 2 188 millioner kroner denominert i utenlandske valutaer.

Selskapet hadde ved årsslutt ingen gjeld i utenlandsk valuta. Som en del av selskapets risikostyring søkes hoveddelen av valutakursrisikoen i underliggende porteføljer nøytralisert ved sikringstransaksjoner.

FORFALLSSTRUKTUR PÅ BALANSEPOSTER GRUPPERT ETTER FORFALLSTIDSPUNKT

NOK 1 000	Inntil 1 mnd		1–3 mnd		3–12 mnd		1–5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall		Sum	
	NOK	VAL	NOK	VAL	NOK	VAL	NOK	NOK	NOK	VAL	NOK	VAL
Finansielle anleggsmidler utenom konsern og tilknyttede selskaper												
Aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-	-	-	2 890	-	2 890	-
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	159 889	-	59 891	-	983 090	2 925 083	-	-	4 127 953	-
Andre finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Plassering hos kredittinstitusjoner	5 089	-	-	-	-	-	5 913	-	-	-	11 002	-
Finansielle omløpsmidler												
Aksjer og andeler	-	-	-	22 249	-	-	-	-	1 593 420	1 715 545	1 593 420	1 737 794
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	105 761	-	459 340	1 284 827	3 256 228	-	5 106 156	-
Andre finansielle eiendeler	-	-	-	-	-	2 569	-	-	323 667	448 113	323 667	450 683
Sum	5 089	-	159 889	22 249	165 651	-	1 448 342	4 209 910	5 176 205	2 163 659	11 165 088	2 188 477
Poster utenom balansen	-	-	-	1 904 545	-	437 095	-	-	-	-	-	2 341 641

SPESIFIKASJON AV BALANSEPOSTER GRUPPERT ETTER REPRISINGSSTRUKTUR

NOK 1 000	Inntil 1 mnd		1–3 mnd		3–12 mnd		1–5 år	Mer enn 5 år	Uten rentendring		Sum	
	NOK	VAL	NOK	VAL	NOK	VAL	NOK	NOK	NOK	VAL	NOK	VAL
Finansielle anleggsmidler utenom konsern og tilknyttede selskaper												
Aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-	-	-	2 890	-	2 890	-
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-	4 127 953	-	4 127 953	-
Andre finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Plassering hos kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	11 002	-	11 002	-
Finansielle omløpsmidler												
Aksjer og andeler	-	-	-	22 249	-	-	-	-	1 593 420	1 715 545	1 593 420	1 737 794
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-	5 106 156	-	5 106 156	-
Andre finansielle eiendeler	-	-	-	-	-	2 569	-	-	323 667	448 113	323 667	450 683
Sum	-	-	-	22 249	-	-	-	-	11 165 088	2 163 659	11 165 088	2 188 477
Poster utenom balansen	-	-	-	1 904 545	-	437 095	-	-	-	-	-	2 341 641

NOTE 21 – EIENDELER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG

NOK 1 000	Antall andeler	Kurs ved årsslutt	Investert beløp	Virkelig verdi	Gj.sn. avkastning i perioden
Aksjefond:					
ABN AMRO Global Property Equity	8 453,63	306,30	2 976	2 589	-23,10 %
Carnegie Worldwide	12 225,36	6 620,03	80 069	80 932	11,00 %
Holberg Norden	61 996,20	225,61	14 121	13 987	6,50 %
Holberg Norge	18 760,06	350,03	6 558	6 567	7,70 %
Invesco US Structured Equity Cla	2 701 810,72	85,0235	244 156	229 718	-11,80 %
ODIN Europa	3 385 234,09	113,42	399 857	383 953	-17,60 %
ODIN Europa SMB	1 325 545,89	174,69	261 268	231 560	-14,20 %
ODIN Finland	34 612,66	4 581,78	166 494	158 588	-4,60 %
ODIN Global	2 087 656,53	112,73	246 784	235 342	-10,90 %
ODIN Global SMB	594 431,16	142,34	76 182	84 611	-12,40 %
ODIN Maritim	108 980,79	1 466,97	166 429	159 872	37,20 %
ODIN Norden	367 178,99	1 502,43	438 174	551 661	-7,40 %
ODIN Norge	239 311,64	2 539,50	425 478	607 732	-3,50 %
ODIN Offshore	719 798,49	307,92	186 696	221 640	10,70 %
ODIN Robur Øst-Europa	104 720,69	422,31	38 951	44 225	10,60 %
ODIN Sverige	38 459,72	1 257,76	56 215	48 373	-17,70 %
ODIN Templeton Emerging Markets	466 249,61	186,96	83 551	87 170	10,50 %
ODIN Templeton Japan	621 636,57	33,22	25 591	20 651	-25,40 %
Schroders ISF European Equity Yield	15 913,65	116,86	2 098	1 860	-13,20 %
Schroders ISF European Equity Alpha	371,02	373,28	151	138	-3,80 %
Schroders ISF Global Equity Sigm	25 089,44	95,02	2 634	2 384	-7,50 %
Schroders ISF Greater China	125 251,80	222,19	26 817	27 830	28,90 %
Schroders ISF Japanese Equity	25 761,86	43,47	1 477	1 120	-18,10 %
Schroders ISF Pacific Equity	371 903,46	67,71	25 016	25 182	16,00 %
Schroders ISF US Large Cap	1 438,58	416,20	690	599	-9,30 %
Schroders ISF US Small&Mid-Cap	955,34	809,71	835	774	-3,40 %
Skagen Global	62 071,94	808,01	48 553	50 155	8,20 %
Skagen Kon Tiki	10 460,97	451,36	4 554	4 722	22,50 %
Skagen Vekst	1 615,82	1 520,12	2 349	2 456	9,90 %
Sum Aksjefond			3 034 727	3 286 388	
Obligasjonsfond:					
ABN AMRO Obligasjon 3-5 +	129 915,00	1 107,35	143 851	143 861	2,40 %
ABN AMRO OECD	64 208,32	1 012,79	63 404	65 029	3,30 %
ABN AMRO OECD +	75 667,10	872,87	66 257	66 048	3,90 %
Aksjesparing Uten Risiko 1	245 192,66	146,74	24 964	35 980	17,80 %
Aksjesparing Uten Risiko 2	100 402,65	88,66	10 040	8 902	22,50 %
ODIN Kort Obligasjon	191 029,64	1 042,22	199 356	199 095	3,70 %
ODIN Obligasjon	395 532,57	1 029,57	408 827	407 228	2,80 %
Sum Obligasjonsfond			916 700	926 143	
Pengemarkedsfond:					
ABN AMRO Likviditet	1 200 215,39	83,86	100 697	100 655	4,40 %
ODIN Pengemarked	42 543,99	948,53	38 990	40 354	4,20 %
SB1 Pengemarked	139 432,33	1 000,47	139 982	139 498	4,30 %
Sum Pengemarkedsfond			279 669	280 507	
Bankinnskudd:					
SB1 Bankfond			537 548	566 897	4,70 %
Sum Bankinnskudd			537 548	566 897	
SUM - EIENDELER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG				5 059 935	
Sum eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg inkluderer midler i investeringsporteføljer:					
SpareBank 1 Forsiktig	14 016,37	9 887,96	137 644	138 596	0,60 %
SpareBank 1 Moderat	34 025,41	9 575,91	318 115	325 828	-1,50 %
SpareBank 1 Offensiv	23 371,92	9 214,75	206 131	215 372	-4,70 %
SpareBank 1 100% Aksjer	23 541,24	8 875,44	198 129	208 942	-7,50 %
Sum investeringsporteføljer			860 019	888 738	

Investeringsporteføljer er porteføljer sammensatt av aksje- og rentefond som vi tilbyr, og er fire ulike investeringsvalg på lik linje med enkeltfond.

NOTE 22 – ANDRE FORDRINGER

NOK 1 000	2007	2006
Mellomværende innen konsernet	3 145	4 998
Mellomværende konsernbidrag eiendommer	140 001	108 969
Kortsiktige fordringer ved verdipapirhandel	42 159	120 897
Diverse	6 567	11 086
Andre fordringer	191 872	245 950

NOTE 23 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Alle transaksjoner med nærstående parter er inngått på forretningsmessige vilkår. SpareBank 1 Livsforsikring AS har ingen fordringer på selskaper i konsernet ut over det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

SpareBank 1 Livsforsikring AS er en del av et finanskonsern, hvor konsernspiss SpareBank 1 Gruppen AS har overtatt enkelte administrative funksjoner. Alle konserninterne godtgjørelser er basert på selvkostprinsippet.

NOK 1 000	2007	2006
Driftskonti Bank 1 Oslo AS	230 282	110 436
Ansvarlig lån SpareBank 1 Gruppen AS	115 000	115 000
Konserninterne fordringer	3 145	12 593
Konsernintern gjeld	22 600	22 725
Renter ansvarlig lån SpareBank 1 Gruppen AS	-	5 399
Konserninterne inntekter fra SpareBank1 Skade AS	1 826	1 747
Konserninterne inntekter fra SpareBank1 Gruppen AS	3 879	3 713
Provisjoner for forsikrings salg avgitt til Bank 1 Oslo AS	15 171	13 844
Provisjoner for forsikrings salg avgitt til SpareBank 1-banker	179 295	121 936

NOTE 24 – EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1 292 000 aksjer, hver pålydende 200 kroner. Alle aksjene gir lik stemmerett.

Resultat pr. aksje i 2007 er 183 kroner.

NOK 1 000	Aksje- kapital	Overkurs- fond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
01.01.2007	228 400	401 500	638 086	1 267 986
Kapitalutvidelse	60 000	240 000	-	300 000
Overføring	-	-400 000	400 000	-
Årets resultat	-	-	616 648	616 648
Avsatt til utbytte	-	-	-380 000	-380 000
31.12.2007	288 400	241 500	1 274 734	1 804 634

NOTE 25 – EIERSTRUKTUR

SpareBank 1 Livsforsikring AS er eid med 100 % av SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1 Gruppen AS har følgende eierstruktur:	Eierandel
SpareBank 1 Nord-Norge	19,5 %
SpareBank 1 Midt-Norge	19,5 %
SpareBank 1 SR-Bank	19,5 %
Samarbeidende Sparebanker AS	19,5 %
Sparebanken Hedmark	12,0 %
Landsorganisasjonen i Norge og tilknyttede særforbund	10,0 %

SpareBank 1 Gruppen AS eier følgende selskaper:	Eierandel
SpareBank 1 Livsforsikring AS	100 %
SpareBank 1 Skadeforsikring AS	100 %
SpareBank 1 Fondsforsikring AS	100 %
Bank 1 Oslo AS	100 %
ODIN Forvaltning AS	100 %
SpareBank 1 Medlemskort AS	100 %
Sparebankutvikling AS	100 %
Actor Fordringsforvaltning AS	90 %
First Securities ASA	24,5 %
SpareBank 1 Utvikling DA	20,0 %

NOTE 26 – KAPITALDEKNING OG SOLVENSMARGIN

KAPITALDEKNING

Livsforsikringsselskapene har tilsvarende kapitaldekningsregler som banker og andre finansinstitusjoner. Kravet er 8 % ansvarlig kapital i forhold til en risikovektet balanse.

Spesifikasjon av kapitaldekningen:

NOK 1 000	Vekt	Balanse		Vektet balanse	
		2007	2007	2006	2006
Risikovektede eiendeler					
Staten, sentralbanker etc	0 %	1 574 479	-	1 743 910	-
Bankinnskudd kundemidler Unit Linked	4 %	611 778	24 471	564 007	22 560
Statsforetak	10 %	612 239	61 224	141 239	14 124
Fondsandeler kundemidler Unit Linked	20 %	4 448 156	889 631	4 753 564	950 713
Finansinstitusjoner	20 %	5 284 852	1 056 970	4 837 161	967 432
Finansinstitusjoner	50 %	204 836	102 418	-	-
Anleggsmidler	100 %	10 450 863	10 450 863	9 374 741	9 374 741
Urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler		-	-449 221	-	-748 407
Sum risikovektede eiendeler innenfor balansen		23 187 203	12 136 357	21 414 622	10 581 163
Eiendeler utenfor balansen					
Fradrag i ansvarlig kapital		-	-	-	-
Derivater		2 598 051	14 965	2 963 421	49 883
Sum risikovektede eiendeler		25 785 254	12 151 322	24 378 043	10 631 046
Bokført egenkapital			1 804 634		1 267 986
Fondsobligasjonslån			175 435		143 470
Fradrag for immatrielle eiendeler			-810 499		-454 989
Kjernekapital			1 169 570		956 467
Ansvarlig lånekapital			325 000		375 000
Fondsobligasjoner utover 15%			24 565		56 530
Fradrag i ansvarlig kapital			-2 000		-50 000
Brutto ansvarlig kapital			1 517 135		1 337 997
Fradrag ihht. Forskriftenes §8			-		-
Netto ansvarlig kapital			1 517 135		1 337 997
Kapitaldekning i %			12,5 %		12,6 %

SOLVENSMARGIN

Solvensmargin er uttrykk for forholdet mellom ansvarlig kapital og relevante buffere i de forsikringsmessige avsetningene, målt opp mot selskapets forsikringsmessige forpliktelser.

NOK 1 000	2007	2006
Minstekrav til solvensmargin	735 544	631 457
Solvensmargin kapital	1 792 597	1 523 115
herav		
Ansvarlig kapital	1 493 020	1 276 590
Andel av sikkerhetsfond som kan medregnes	24 994	22 721
Halvparten av tilleggsavsetningene	274 583	223 805
Solvensmargin i %	243,71 %	241,21 %

NOTE 27 – ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONSLÅN

NOK 1 000			Innløsnings-		
Låneopptak	31.12.07	Forfall	rett *	2007	2006
29.12.1997 - LOs Utdanningsfond		29.12.2007		-	50 000
25.06.1999 - SpareBank 1 Gruppen AS	6,8%	evigvarende		30 000	30 000
21.09.1999 - SpareBank 1 Gruppen AS	6,8%	evigvarende		60 000	60 000
31.03.2000 - SpareBank 1 Gruppen AS	6,8%	evigvarende		25 000	25 000
27.03.2002 - SpareBank 1 Gruppen AS	6,8%	27.03.12	27.03.07	10 000	10 000
15.06.2006 - Obligasjonslån **	6,6%	15.06.16	15.06.11	200 000	200 000
15.06.2006 - Fondobligasjonslån **	7,3%	evigvarende		200 000	200 000
Sum ansvarlig lånekapital				525 000	575 000

* Innløsning kan ikke gjennomføres uten myndighetenes godkjenning.

Renten reguleres etter følgende satser:

LOs Utdanningsfond: Reguleres årlig på basis av NIBOR pluss 1,0 %-poeng

SpareBank 1 Gruppen AS: Reguleres halvårlig på basis av NIBOR pluss 1,75 %-poeng

Obligasjonslån av 15.06.2006: Reguleres kvartalsvis på basis av NIBOR pluss 0,45 %-poeng

Fondobligasjonslån av 15.06.2006: Reguleres kvartalsvis på basis av NIBOR pluss 1,17 %-poeng

Selskapet har kostnadsført renter på 33,4 millioner kroner i 2007

** Norsk Tillitsmann ASA er tillitsmann for disse lånene.

NOTE 28 – FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
Brutto premiereserve:						
Fond 01.01.2007	6 073 298	776 763	4 684 842	2 164	370 190	11 907 257
+/- endring 2007	-759 785	878 524	758 198	-	-12 079	864 857
-Overført til premiefondet	-	-	-	-	-	-
tildelt overskudd 2007	101 619	49 208	6 976	-	49 346	207 149
Fond 31.12.2007	5 415 132	1 704 495	5 450 016	2 164	407 457	12 979 263
Tilleggsavsetning:						
Fond 01.01.2007	275 738	3 353	168 519	-	-	447 610
+/- endring 2007	-32 566	-16 026	-9 853	-	-	-58 445
dekket renteunderskudd	-	-	-	-	-	-
tildelt overskudd 2007	128 743	22 398	8 859	-	-	160 000
Fond 31.12.2007	371 915	9 725	167 525	-	-	549 165
Premiefond:						
Fond 01.01.2007	23 992	-	279 015	-	-	303 007
+/- endring 2007	-16 394	-	-48 110	-	-	-64 505
tildelt overskudd 2007	-	-	2 753	-	-	2 753
Fond 31.12.2007	7 598	-	233 658	-	-	241 255
Pensjonistenes overskuddsfond:						
Fond 01.01.2007	-	-	30 867	-	-	30 867
+/- endring 2007	-	-	-27 613	-	-	-27 613
tildelt overskudd 2007	-	-	1 083	-	-	1 083
Fond 31.12.2007	-	-	4 337	-	-	4 337
Erstatningsavsetning:						
Fond 01.01.2007	50 710	142 976	77 245	98 081	425 425	794 437
+/- endring 2007	76 572	5 948	73 393	20 565	121 937	298 415
Fond 31.12.2007	127 282	148 924	150 638	118 646	547 362	1 092 852
Sikkerhetsfond/sikkerhetsavsetning:						
Fond 01.01.2007	13 088	8 010	5 530	55 387	15 465	97 480
+/- endring 2007	-389	5 879	249 929	9 477	-157	264 739
Fond 31.12.2007	12 699	13 889	255 459	64 864	15 308	362 219

Gjennomsnittlig garantert renteforpliktelse utgjør 3,28 %.

NOTE 29 – AVSETNINGER I LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG

NOK 1 000	Indv.rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2007	Sum 2006
Saldo 01.01.2007	3 853 425	1 011 096	453 050	5 317 571	4 329 015
Innbetalt premie	152 050	663 975	585 964	1 401 989	1 189 636
Utbetalte erstatninger og gebyrer	-1 142 663	-409 068	-32 234	-1 583 965	-1 010 644
Verdiendring	-164 596	67 245	21 691	-75 660	809 564
Sum avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg 31.12	2 698 216	1 333 248	1 028 471	5 059 935	5 317 571

NOTE 30 – GJELD I FORBINDELSE MED DIREKTE FORSIKRING

NOK 1 000	2007	2006
Gjeld til forsikringstakere	294 086	169 935
Forsikringer innbetalt, ikke opprettet	17 035	9 145
Sum gjeld i forbindelse med direkte forsikring	311 121	179 080
Gjeld i forbindelse med gjenforsikring	23 259	24 535
Sum gjeld i forbindelse med forsikring	334 380	203 615

NOTE 31 – ANNEN GJELD

NOK 1 000	2007	2006
Leverandørgjeld	1 737	40
Skyldig forskuddstrekk	20 074	17 573
Gjeld til konsernselskaper	22 600	26 629
Avsatt til utbytte	380 000	86 250
Annen gjeld	67 856	53 520
Sum annen gjeld	492 267	184 012

NOTE 32 – PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE INNTEKTER

NOK 1 000	2007	2006
Skyldige provisjoner	14 521	23 506
Skyldige feriepenger, arbeidsgiveravgift	20 598	17 207
Avsatt bonus ansatte	20 477	13 824
Diverse påløpte kostnader	32 478	32 051
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	88 075	86 588

NOTE 33 – OM PREMIER, AVSETNINGER OG OVERSKUDDSDDELING

PREMIEEKSEMPLER MED RISIKOBELØP KR 500.000 OG PENSJONSBELOP KR 50.000. ALDER 40 ÅR.
UFØRERENTE TIL 67 ÅR, LIVRENTE FRA 60 TIL 67 ÅR

	Premie mann	Premie kvinne
Månedlig risikopris død	73	37
Månedlig risikopris uførekapital	130	163
Månedlig risikopris uførerente	224	372
Månedlig risikopris ulykke	21	21
Engangspremie livrente	227 773	229 933

PREMIEEKSEMPLER PÅ GRUPPELIV, RISIKOBELØP KR 100.000. ALDER 40 ÅR

	Premie mann	Premie kvinne
Personalgruppeliv		
Årlig risikopris død	95	57
Årlig risikopris uførhet	232	378
Foreningsgruppeliv		
Årlig risikopris død	170	102
Årlig risikopris uførhet	513	836

For personalgruppeliv død inneholder risikopremien 10,0 % kostnader.

Premieeksempel på kollektiv pensjon ytelse

Pensjonsnivå 66 % med fradrag for folketrygd beregnet med 75 % G (66 812 kroner) i grunnpensjon. Pensjonsalder 67 år, med følgende dekninger:

- Alderspensjon livsvarig
- Ektefellepensjon 60 % av alderspensjon livsvarig
- Barnpensjon 50 % av alderspensjon til 18 år
- Uførepensjon lik alderspensjon og betalingsfritak
- Alder 37 år mann og kvinne med lønn 350 000 kroner. Beregningen viser første års lineære premie og omkostninger for en nytegnert avtale.
- Garantert rente 2,7 %

	Premie mann	Premie kvinne
Alderspensjon = 61 952	9 756	12 621
Ektefellepensjon = 37 171	8 458	3 330
Barnpensjon = 30 976	1 846	877
Uførepensjon = 61 952	4 710	7 020
Betalingsfritak	1 235	1 600
Sum	26 005	25 448
Sum premie (mann og kvinne)		51 453
Omkostninger		19 390
Totalpremie		70 843

Avsetning etter premietariff:

Avsetning etter premietariff innebærer at beregningene er utført med de samme forutsetninger som ligger til grunn for beregning av premien for den enkelte forsikringsavtale. Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets forpliktelser med fradrag for kontantverdien av framtidige premier. Rentesatsen som er benyttet ved beregningen er således grunnlagsrenten som er 4 % for forsikringer utstedt før 1993. For øvrige forsikringer er grunnlagsrenten 3 %.

Den avsatte premiereserven inkluderer administrasjonsreserve. For kollektiv pensjonsforsikring er administrasjonsreserven pr. 31.12.2007 199 millioner kroner.

IBNR- og RBNS-reserver:

For gruppeliv avsettes disse delvis etter bruk av modeller (Personalgruppeliv inkl kommune, foreningsgruppeliv og grunnforsikringen) og delvis ved at det avsettes 30 prosent av ett års risikopremie for død. For uførhet (ekskl. foreningsgruppeliv) avsettes 100-200 prosent av ett års risikopremie. For foreningsgruppeliv avsettes IBNR basert på erstatninger og RBNS.

For kollektiv pensjonsforsikring er det avsatt IBNR- og RBNS-reserver på 128 millioner kroner.

For individualbransjene er det avsatt etter hovedprinsippet som nevnt under gruppeliv for bransjer hvor det forekommer nytteging.

Satsen 30 % av ett års dødsrisikopremie er fastsatt ut fra antakelsen om at ca. 30 % av dødsfallene i et år ikke har blitt meldt eller utbetalt før året etter. Satsene 100 % og 200 % av ett års risikopremie framkommer ved at det er hhv. ett års og to års karens på utbetaling av uførepensjon/uførerente og uførekapital.

IBNR/RBNS er ikke beregnet med diskonteringsrente.

OVERSKUDDSTILDELINGSPRINSIPPER OG AVSETNINGSREGLER

Produktgruppe	Forsikringsfond ekskl. erstatningsavs. Og avs. for løpende uføre	Erstatningsavsetning IBNR og RBNS	Avsetning for løpende uføre	Overskuddstildeling
Ind. rente og pensjon	Avsetning etter premietariff	128 millioner kroner før reassuranse	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode med periode maks 10 eller årlig beløp ganger livrente	Til kjøp av tilleggsdekninger, unntatt kontoprodukt: Tilføres konto
Ind. kapital	Avsetning etter premietariff	157 millioner kroner før reassuranse	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode med periode maks 10	Akkumuleres på kontraktsnivå eller kjøp av tilleggsdekninger. Kontoprodukt: Tilføres konto
Kollektiv pensjon	Avsetning etter premietariff	128 millioner kroner fordelt på ektefelle, barn og uføre	I de første 4 årene: 10 ganger utbet. ytelse maksimert til livrenten ganger utbet. ytelse etter 4 år: livrenten ganger utbet. ytelse	Tilføres bedriftens premiefond og pensjonistenes overskuddsfond (for fripoliser oppskrives ytelsen)
Ulykke		154 millioner kroner før reassuranse		Ingen overskuddstildeling
Gruppeliv		547 millioner kroner fordelt på død og uføre		Uten rett til overskudd
Unit Link				Uten overskuddsdeling, avkastning tilfaller/belastes kunde
Innskuddspensjon med investeringsvalg		22 millioner kroner for betalingsfritak		Uten overskuddsdeling, avkastning tilfaller/belastes kunde

NOTE 34 – FORSIKRINGSTEKNISKE FORHOLD

Viktige forutsetninger og endringer i dem

- Grunnlagsrenten vurderes til enhver tid etter renten på langsiktige statsobligasjoner, og i tråd med forskriften om premier og forsikringsfond i livsforsikring. Grunnlagsrenten er p.t. 2,75 % for nye livsforsikringskontrakter tegnet fra og med 01.01.2006. For nye kollektive pensjonsavtaler fra 01.01.2006 er grunnlagsrenten 2,70 %. For opptjente rettigheter i kollektiv pensjon er grunnlagsrenten 3 % fra og med 01.01.2004. For nye individuelle livsforsikringskontrakter i perioden 1994-2005 er grunnlagsrenten 3 %. For øvrig er grunnlagsrenten 4 %.
- Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNH, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.
- Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut i fra det prinsipp at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut i fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.
- Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.
- Det har foregått et arbeid i regi av FNH med utvikling av nye tariff for kollektiv pensjon som tar høyde for økt levealder og sammenheng mellom opplevels- og dødelighetsforutsetninger. Nye tariff implementeres fra 2008 også for eksisterende forsikringsbestand. Tariffene vil tillegges sikkerhetsmarginer gitt av Kredittilsynet.

Styring av risiko fra forsikringskontrakter

- Vurdering av forsikringsrisiko
Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av forsikrede. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger risikovurderes bedriften (underwriting). I underwritingen vurderes bedriftens tilhørende økonomi, bransje og syke- og uførehistorikk.
- Kontroll av forsikringsrisiko
I selskapets eksisterende portefølje overvåkes forsikringsrisikoen innen hver produktgruppe. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødelighet, uførhet og overlevelse. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko er det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de erstatninger som inntreffer i perioden. Forsikringstilfelle som selskapet ikke har fått melding om, men som man av erfaring bør anta er inntruffet, hører med i vurderingen.

- Selskapet har følgende typer reassuransedekninger:

Kvotereassuranse

Ved kvotereassuranse deles forsikringsrisikoen mellom to parter, og på den måten overføres deler av risikoen til en reassurandør, der andelen som overføres er avtalespesifikt.

Eksedentreassuranse (surplus)

I kontraktene er det fastsatt en egenandel etter risikotype. All risiko utover egenandelen reassureres. Eksedentreassuranse er i likhet med kvotereassuranse en proporsjonal ordning, men med den ulikhet at prosentsetningen varierer fra forsikring til forsikring. Eksedentreassuranse benyttes særlig for individuelle forsikringer.

Excess of loss / Katastrofereassuranse

For hver erstatning som overskrider et fast beløp dekker reassurandøren det overskytende beløp, gjerne begrenset til et spesifisert maksimum. En erstatning kan defineres pr. risiko eller pr. begivenhet. Eksempel på en excess of loss er katastrofereassuranse. I det tilfelle hvor erstatning defineres pr. risiko, kan excess of loss til forveksling ligne på eksedentreassuransen.

Forhold og betingelser i forsikringskontrakter

- Forsikringsrisiko

I de fleste produktgrupper tilbyr selskapet dekninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon, premiefritak eller uførekapital.

Innen individuelle kontrakter og gruppelev tilbys det dødsrisikoforsikringer.

Innen kollektiv pensjon tilbyr selskapet etterlatte dekninger som trer i kraft ved forsikredes død.

Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden for uføretelser m.m. vil kunne påvirke antall uføre og uføreavsetninger vesentlig. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om forventede utbetalingstidspunkter blir som forutsatt.

Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år.

- Renterisiko

Selskapet har påtatt seg en betydelig renterisiko innenfor rente- og pensjonsforsikring. Selskapets gjennomsnittlig årlige garanterte rente er på 3,28 %. Alle nye kontrakter tilbys med 2,75 % garantert rente for individuelle forsikringer og 2,70 % for kollektiv ytelsespensjon. Et vedvarende lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig avkastning ser ut til å bli lavere enn garantert rente, foretas det finansielle tiltak for å sikre avkastning på nivå med grunnlagsrenten. Hvis dette ikke er tilstrekkelig tas det midler fra tilleggsavsetningene for å dekke garantien. I gode finansielle år tilføres det midler til tilleggsavsetningene fra overskuddet. Dette er regulert oppad til to ganger garantert rente.

- Tildeling av overskudd

Selskapet har produkter med og uten overskuddsdeling. Eiers andel av overskuddet er oppad begrenset til 35 % av overskuddet for produkter med overskuddsdeling. Hvorledes overskuddet tildeles hver enkelt kunde bestemmes ut i fra hvilken produktgruppe kontrakten tilhører.

For individuelle kapitalforsikringer akkumuleres overskuddet på den enkeltes kontrakt og utbetales sammen med forsikringssummen. Innen individuelle rente og pensjonsforsikringer oppskrives den sikrede ytelsen med overskuddet. Individuelle forsikringer utgått fra kollektive ordninger behandles på tilsvarende måte.

For kollektive pensjonsordninger tilføres overskuddet ordningens tilhørende premiefond og pensjonistenes overskuddsfond etter regelverket fastsatt i lov om foretakspensjon. For ordninger utenfor lov om foretakspensjon tilføres overskuddet premiefondet.

- I produkter uten overskuddsdeling eksponeres selskapet for kostnads- og forsikringsrisiko.
- Flytteretten, hvor oppgjørfristen kun er to måneder etter oppsigelsesfristens utløp for kontrakter hvor flytteverdien overstiger 300 millioner kroner, kan utgjøre en likviditetsrisiko dersom en eller flere større kontrakter flyttes i løpet av kort tid. Flyttegebyret er maksimert til 5000 kroner. En større fraflytting enn tilflytting over tid vil ha effekt på fremtidig kontantstrøm.
- Generelt vil endringer i rammebetingelser for næringen kunne påvirke fremtidig kontantstrømmer. Eksempelvis gjør flere endringer i pensjonslovene at mange kunder sier opp ytelsesordningen eller går over til innskuddsbasert ordning.

Sensitivitet

- Stresstesten følger regler fastsatt av styret og bygger på Kredittilsynets regler.
- Selskapet har anskaffet et ALM-verktøy som muliggjør markedsrente som diskonteringsrente for forsikringsforpliktelse. Arbeidet med dette pågår.

Konsentrasjon av forsikringsrisiko

- Som følge av at Folketrygden har innført midlertidig uførestønad har selskapet endret sin praksis ved innvilgelse av uførekapital. Tidligere praksis har vært at trygdekontoets vedtak har blitt tillagt vesentlig vekt. Selskapet må nå i langt større grad foreta en selvstendig vurdering av varighetsbegrepet.
- Forsikringsbestanden er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle forsikringer og gruppeforsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

NOK 1 000

	2007	2006
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalte premier direkte forsikring	4 596 609	2 992 289
Innbetalte premier mottatt gjenforsikring	-	263
Utbetalte gjenforsikringer	-72 640	-79 453
Utbetalte erstatninger og ytelser direkte forsikring	-3 469 387	-2 031 860
Innbetalinger ved flytting	447 868	328 750
Utbetalinger ved flytting	-290 200	-246 209
Utbetalinger til leverandører for varer og tjenester	-349 880	-488 616
Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift m.v.	-197 352	-109 078
Utbetaling av renter	-33 089	-22 733
Innbetalinger av renter og husleie	751 471	630 418
Innbetalinger av utbytte	60 289	25 304
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 443 689	999 075
Innbetalinger på lån til kunder mv.	158	280
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler	3 311 986	2 080 733
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler	-3 115 851	-2 502 348
Innbetalinger ved salg av obligasjoner	12 108 007	4 861 122
Utbetalinger ved kjøp av obligasjoner	-13 424 241	-5 449 735
Innbetalinger ved salg av eiendom	-	656
Utbetalinger ved kjøp av eiendom	-91 423	-195 666
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler mv.	-131 405	-129 089
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 342 769	-1 334 047
Innbetaling til aksjekapital og overkursfond	300 000	180 000
Innbetaling av ansvarlig lånekapital	-	400 000
Utbetaling ved tilbakebetaling av gjeld	-50 000	-175 000
Utbetaling av utbytte	-86 250	-150 836
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	163 750	254 164
Netto kontantstrøm for perioden	264 670	-80 808
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	264 670	-80 808
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	347 280	428 088
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	611 950	347 280
Resultat før skattekostnad	379 957	239 571
Periodens betalte skatt	-	-
Verdiendring anleggsmidler	-204 040	-145 569
Ordinære avskrivninger	13 178	13 475
Andre ikke-kontantposter	1 393 334	1 692 428
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	-5 610	49 324
Tidsavgrensningsposter klassifisert som investerings- eller finansieringsaktivitet	-418 163	-1 006 302
Endring i andre tidsavgrensningsposter	285 033	156 148
Netto kontantstrøm fra årets operasjonelle aktivitet	1 443 689	999 075

Revisjonsberetning

PRICEWATERHOUSECOOPERS &

PricewaterhouseCoopers AS
Postboks 748
NO-0106 Oslo
Telefon 02316
Telefaks 23 16 10 00

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Livsforsikring AS

Revisjonsberetning for 2007

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Livsforsikring AS for regnskapsåret 2007, som viser et overskudd på kr 616 648 tusen. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og norsk god regnskapskikk er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og administrerende direktør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

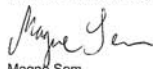
Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og internkontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets økonomiske stilling 31. desember 2007 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 12. mars 2008

PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem

Statsautorisert revisor

Kontor: Arendal Bergen Drammen Fredrikstad Fiske Hamar Kristiansund Mo i Rana Molde Måløy Narvik Oslo Stavanger Stryn Tromsø Trondheim Tønsberg Ålesund
PricewaterhouseCoopers navnet refererer til individuelle medlemmer ikke til den verdensomspennende PricewaterhouseCoopers organisasjonen
Medlemmer av Den norske Revisorforening | Foretaksregisteret: NO 987 009 713
www.pwc.no

Kontrollkomitéens uttalelse til årsoppgjøret for 2007

Komiteén skal gi uttalelse til representantskapet og generalforsamlingen om årsoppgjøret og tilrå om resultatregnskapet og balansen bør fastsettes som foretakets regnskap. Kontrollkomiteén har utført det verv som pålegges den etter lov og forskrift, samt instruks fastsatt av representantskapet. Kontrollkomiteén har gjennomgått styrets forslag til årsoppgjør for 2007 og revisors beretning. Med henvisning til revisors beretning anbefaler komiteén at det fremlagte årsoppgjør fastsettes som SpareBank 1 Livsforsikring AS årsoppgjør for 2007.

Oslo 1. april 2008

Dag Nafstad
KONTROLLKOMITÉENS LEDER

Knut Ro

Ivar Fjærtøft

Rolf Røkke

Odd Broshaug

